

OZNÁMENÍ KONCEPCE

dle zákona č. 100/2001 Sb.,
o posuzování vlivů na životní prostředí,
ve znění pozdějších předpisů
(dle přílohy č. 7 citovaného zákona)

Akční plán pro udržitelnou energii a klíma v Šumperku

Brno
Květen 2025

Asitis

OBSAH

A. ÚDAJE O PŘEDKLADATELI	6
A.1 Název organizace	6
A.2 IČ	6
A.3 Sídlo (bydliště).....	6
A.4 Jméno, příjmení, adresa, telefon a e-mail oprávněného zástupce předkladatele	6
A.5 Název koncepce	7
A.6 Obsahové zaměření (osnova).....	7
A.7 Charakter.....	7
A.8 Zdůvodnění potřeby pořízení.....	7
A.9 Základní principy a postupy (etapy) řešení	9
A.10 Hlavní cíle	9
A.11 Míra, v jaké koncepci stanoví rámec pro záměry a jiné činnosti, vzhledem k jejich umístění, povaze, velikosti, provozním podmínkám, požadavkům na přírodní zdroje apod.	13
A.12 Přehled uvažovaných variant řešení	14
A.13 Vztah k jiným koncepcím a možnost kumulace vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví s jinými záměry	14
A.14 Předpokládaný termín dokončení.....	17
A.15 Návrhové období.....	17
A.16 Způsob schvalování	17
B. ÚDAJE O DOTČENÉM ÚZEMÍ	18
B.1 Vymezení dotčeného území	18
B.2 Výčet dotčených územních samosprávných celků, které mohou být koncepcí ovlivněny	19
B.3 Základní charakteristiky stavu životního prostředí v dotčeném území.....	19
B.3.7 Příroda a krajina	33
B.3.9 Hluk	37
B.3.10 Historie, Kulturní a historické hodnoty	38
B.4 Stávající problémy životního prostředí v dotčeném území.....	40
C. PŘEDPOKLÁDANÉ VLIVY KONCEPCE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A VEŘEJNÉ ZDRAVÍ VE VYMEZENÉM DOTČENÉM ÚZEMÍ	41
D. DOPLŇUJÍCÍ ÚDAJE	44
D.1 Výčet možných vlivů koncepce přesahujících hranice České republiky.....	44
D.2 Mapová dokumentace a jiná dokumentace týkající se údajů v oznámení koncepce	44
D.3 Další podstatné informace předkladatele o možných vlivech na životní prostředí a veřejné zdraví.....	44
D.4 Stanovisko orgánu ochrany přírody, pokud je vyžadováno podle § 45i odst. 1 zákona č.	

114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.....	44
Seznam hlavních použitých podkladů	51

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Vztah předkládané koncepce vůči jiným koncepcím přijatým na nadnárodní, národní, krajské a místní úrovni.....	15
Tabulka 2 Vztah SECAP Šumperk ke koncepčním dokumentům.....	15
Tabulka 3: Věková struktura obyvatelstva města Šumperk v letech 2016-2022	20
Tabulka 4 Potenciální odhadované vlivy SECAP Šumperk na složky životního prostředí	41

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Vymezení řešeného území	18
Obrázek 2 Odhad demografického vývoje ve městě Šumperk do roku 2040	21
Obrázek 3 Území města Šumperk ve vztahu ke klimatickým oblastem	24
Obrázek 4 Oblasti Olomouckého kraje s překročenými imisními limity pro ochranu lidského zdraví, 2022 (CENIA, 2023).....	27
Obrázek 5 Jakost vody v tocích v Olomouckém kraji (CENIA, 2023)	30
Obrázek 6 Intenzita dopravy v zájmovém území (dle ŘSD, 2021).....	38

ZKRATKY A VYSVĚTLIVKY:

AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
B(a)P	Benzo(a)pyren
CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČOV	Čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EIA	Posuzování vlivů záměrů na ŽP
EU	Evropská unie
EVL	Evropsky významná lokalita (Natura 2000)
EVVO	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
CHKO	Chráněná krajinná oblast
CHOPAV	Chráněná oblast přirozené akumulace vod
ISKO	Informační systém kvality ovzduší
Koncepce	V tomto textu vždy dokument ve smyslu § 10a) zákona č. 100/2001 Sb.
KÚ	Krajský úřad
k. ú.	Katastrální úřad
MAS	Místní akční skupina
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NATURA 2000	Soustava chráněných území Natura 2000, tvořena evropsky významnými lokalitami (EVL) a ptačími oblastmi (PO)
NO _x	Oxidy dusíku
PM ₁₀ , PM _{2,5}	Suspendované částice frakce PM ₁₀ , PM _{2,5} (prašný aerosol)
PO	Ptačí oblast (Natura 2000)
POH	Plán odpadového hospodářství
Q ₁₀₀	Záplavové území 100-leté vody
SECAP	Sustainable Energy and Climate Action Plan
SEA	Posuzování vlivů koncepce na životní prostředí
SEZ	Stará ekologická zátěž
SO ORP	Správní obvod obce s rozšířenou působností
TZL	Tuhé znečišťující látky
ÚAP	Územně analytické podklady
ÚPD	Územně plánovací dokumentace
ÚSES	Územní systém ekologické stability
VKP	Významný krajinný prvek
ZPF	Zemědělský půdní fond
ZÚR	Zásady územního rozvoje
ŽP	Životní prostředí

ÚVOD

Předložené oznámení návrhu koncepce „Akční plán pro udržitelnou energii a klima v Šumperku“ (dále také koncepce nebo také SECAP Šumperk) je zpracováno na základě § 10c zákona číslo 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů. Oznámení koncepce vychází z obsahu přílohy číslo 7 citovaného zákona. Procedura posouzení vlivů na životní prostředí pro uvedenou koncepci probíhá v souladu s § 22 písm. b) zákona, v působnosti Olomouckého kraje. Základním dokumentem pro zpracování Oznámení koncepce jsou koncepční podklady a informace předané zpracovatelům oznámení předkladatelem koncepce, dále konzultace s orgány veřejné správy, literární a mapové podklady a zkušenosti zpracovatelů při zpracování jiných oznámení SEA a dalších koncepčních materiálů. Hlavní použité materiály jsou uvedeny v závěru Oznámení v kapitole „Seznam použitých podkladů“. Ke zpracování kapitoly části „C“ Oznámení byly využity existující podklady v souladu s § 10b, odst. 3, zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP, ve znění pozdějších předpisů.

Soulad oznámení uvedené koncepce s povinnostmi vyplývajícími ze zákonných ustanovení byl konfrontován s platnou právní úpravou. Existují-li další závažné skutečnosti, které by na posuzování koncepce mohly mít zásadní vliv, nebyly zpracovateli oznámení koncepce v době jeho zpracování známy.

A. ÚDAJE O PŘEDKLADATELI

A.1 NÁZEV ORGANIZACE

Město Šumperk

A.2 IČ

IČ: 00303461

A.3 SÍDLO (BYDLIŠTĚ)

nám. Míru 364/1, 787 01 Šumperk

A.4 JMÉNO, PŘÍJMENÍ, ADRESA, TELEFON A E-MAIL OPRÁVNĚNÉHO ZÁSTUPCE PŘEDKLADATELE

zastoupeno: Valerie Hrubá
radní pro energetiku a Smart City
nám. Míru 364/1, 787 01 Šumperk
Tel.: +420 583 388 519
Email: valerie.hrub@sumperk.cz

Projekt „SECAP Šumperk“ je spolufinancován ze Státního fondu životního prostředí ČR, Národního programu životního prostředí, výzva č. 8/2022.

Ministerstvo životního prostředí

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Tento projekt je spolufinancován
Státním fondem životního prostředí ČR
na základě rozhodnutí ministra životního prostředí.
www.mzp.cz www.sfzp.cz

ÚDAJE O KONCEPCI

A.5 NÁZEV KONCEPCE

Akční plán pro udržitelnou energii a klima v Šumperku

A.6 OBSAHOVÉ ZAMĚŘENÍ (OSNOVA)

Dokument SECAP se skládá z těchto hlavních částí:

- ❖ Výchozí emisní inventura
- ❖ Analýza rizik a zranitelnosti
- ❖ Návrhy opatření
- ❖ Monitorovací emisní inventura

Pro potřeby tohoto Oznámení je klíčovou částí Návrhová část, která je proto v dalších kapitolách podrobněji rozepsána.

A.7 CHARAKTER

Akční plán pro udržitelnou energii a klima (Sustainable Energy and Climate Action Plan, SECAP) je zásadní dokument spojený s členstvím obce v Paktu starostů a primátorů. Při vstupu do paktu se obec zaváže ke snížení emisí skleníkových plynů a k adaptaci prostředí na klimatickou změnu. Aby bylo tyto závazky možné vyhodnocovat, je nezbytné mít situaci ve zkoumaném území exaktně zmapovanou a prozkoumanou. Průběžně je pak potřeba údaje doplňovat o aktuální stav a vyhodnocovat. Každá obec v Paktu starostů a primátorů proto má povinnost vypracovat SECAP, který toto mapování situace a přesné vyhodnocení údajů bude obsahovat.

Kromě analýzy spotřeby energie, emisí skleníkových plynů a rizik a hrozeb vyplývajících ze změny klimatu SECAP obsahuje také seznam opatření, která mají dovést obec ke splnění nastavených závazků. Opatření jsou navržena ve formě akčního plánu a reagují na konkrétní zjištěné nedostatky. Snaží se při tom naplnit zjištěný potenciál, který obec má. Součástí návrhů opatření by mělo být i exaktní vyhodnocení očekávaných přínosů, tedy úspory GHG a snížení rizika vyplývajícího ze změny klimatu.

SECAP se zabývá těmi oblastmi, které se přímo nebo nepřímo dotýkají aktivit a majetku obce nebo ve kterých se obec plánuje angažovat, či provádět opatření. Mezi různými obcemi či městy se zahrnuté oblasti do určité míry liší. Vždy platí, že samospráva sama a o sobě může mnohé, ale drtivou většinu opatření (zejména v oblasti energetiky) je nutno vykonat ostatními lokálními aktéry (firmy, občané, stát, neziskový sektor). Samospráva má v tomto směru velký koordinační a iniciační potenciál.

A.8 ZDŮVODNĚNÍ POTŘEBY POŘÍZENÍ

Problematikou ochrany klimatu a adaptací na změnu klimatu se v současné době s ohledem na viditelné projevy klimatické změny, které zažíváme už nyní, zabývá řada mezinárodních a evropských

strategických dokumentů. Nárůst intenzity rizik, která jsou spojena nejčastěji s extrémními meteorologickými jevy způsobenými klimatickou změnou, představuje v současnosti jedno z nejnápadnějších ohrožení bezpečnosti přírodních a socioekonomických systémů ve všech vyspělých zemích.

Stávající vývoj změny klimatu, a rovněž také socio-demografický a environmentální vývoj, vyžaduje podrobné vyhodnocení rizik spojených s dopady změn klimatu, a následné nastavení dalších strategických kroků s využitím moderních přístupů pro udržení stávající kvality života obyvatel a jeho další rozvoj.

Pakt starostů a primátorů EU v oblasti klimatu a energetiky je iniciativa sdružující tisíce místních samospráv, které se dobrovolně zavázaly plnit cíle Evropské unie zaměřené na oblast klimatu a energetiky. Existuje od roku 2008 a za tu dobu se k němu připojilo již téměř 13 500 signatářů z řad měst a obcí. Dohromady tak pokrývá přes 1,25 miliard obyvatel. Činnost paktu zasahuje do 54 zemí. Tato čísla s každým dalším měsícem narůstají, nadále se připojují další a další obce. Pakt starostů a primátorů se tak stává jedním z nejnápadnějších zprostředkovatelů lidské snahy bojovat s klimatickou změnou.

Vstupem do Paktu starostů a primátorů se město Šumperk zavázalo ke snížení emisí do roku 2030 o 55 % oproti zvoleným výchozím rokům a k dosažení klimatické neutrality do roku 2050. Tento závazek se odvíjí od národní a evropské legislativy pro zmírňování klimatických změn platné v době vstupu do paktu.

Hlavní směry aktivit, které se signatáři dohody (včetně města Šumperk), zavazují realizovat, jsou:

- ❖ Snížení lokálních emisí CO₂ o 55 % do roku 2030 snížením spotřeby energie a zvýšením využívání obnovitelných zdrojů energie;
- ❖ Zvýšení odolnosti své oblasti vůči změně klimatu přizpůsobením se jejím negativním dopadům;
- ❖ Boj s energetickou chudobou.

K naplňování a kontrole výše uvedeného cíle zpracovávají signatáři akční plán pro udržitelnou energii a klima (Sustainable Energy and Climate Action Plan, SECAP), v němž prostřednictvím praktických opatření a projektů představí klíčová opatření, která plánují uskutečnit. Plán obsahuje také bilanci základních emisí skleníkových plynů pro sledování opatření ke zmírnění důsledků a posouzení rizik a zranitelnosti spojených se změnou klimatu.

A.9 ZÁKLADNÍ PRINCIPY A POSTUPY (ETAPY) ŘEŠENÍ

Akční plán pro udržitelnou energii a klima v Šumperku se skládá z těchto dílčích částí.

<p>Výchozí emisní inventura (Baseline Emission Inventory, BEI)</p> <p>Podrobná analýza spotřebované energie a s ní spojené produkce emisí na území obce. Vztahuje se k vybranému výchozímu roku a porovnává jej se současným stavem. Na jejím základě jsou pro obec naplánována opatření vedoucí k naplnění stanovených cílů pro snižování emisí.</p>	<p>Analýza rizik a zranitelnosti (Risk and Vulnerability Analysis, RVA)</p> <p>Analýza zaměřená na jednotlivé projevy změny klimatu a rizika, která z nich vyplývají. U většiny rizik využívá prostorovou analýzu obce a vyhledává nejzranitelnější místa, na která jsou poté cíleně aplikována adaptační opatření.</p>
<p>Návrhy opatření (Mitigační a Adaptační)</p> <p>Seznam mitigačních a adaptačních opatření. Mitigační opatření jsou navržena tak, aby směřovala k naplnění stanoveného cíle pro snížení emisí GHG. Adaptační opatření cíleně reagují na vyhodnocená rizika a připravují obec na nevyhnutelné následky klimatické změny.</p>	

Navazuje Implementace SECAP na úrovni obce, v rámci, které je zpracována:

<p>Monitorovací emisní inventura (Monitoring Emission Inventory, MEI)</p> <p>Aktualizace údajů zjištěných v rámci BEI k pozdějšímu roku. Provádí se v předem stanovených obdobích. Slouží k vyhodnocení dosažených úspěchů a zhodnocení plnění stanovených mitigačních cílů.</p>
--

Pro potřeby tohoto Oznámení je klíčovou částí Návrhová část, která je proto v dalších kapitolách podrobněji rozepsána.

A.10 HLAVNÍ CÍLE

Pro potřeby žádosti o stanovisko je klíčovou částí **Vize a navazující adaptační a mitigační opatření**. Hlavní informace z těchto částí zde shrnujeme.

Hlavní cíl

Cíl

Město Šumperk svým vstupem do Paktu starostů a primátorů pro energii a klima v roce 2022 přijalo závazek k podpoře a realizaci cílů EU na svém území:

Snížení emisí skleníkových plynů minimálně o 55 % do roku 2030.

Dosažení klimatické neutrality do roku 2050.

Přijetí společného postupu k řešení zmírňování dopadu změn klimatu a přizpůsobení se změnám klimatu.

Vize

- ❖ V roce 2030 je Šumperk moderním městem, které dbá na dlouhodobý udržitelný rozvoj.
- ❖ Ve městě funguje energetická komunita, která podstatnou část své spotřeby energií pokrývá z vlastní elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů. Energetickou soběstačnost zvyšuje celé město. Šumperk poskytuje svým občanům rozsáhlé a kvalitní služby založené na moderních technologiích a nízké spotřebě energie.
- ❖ Firmy a občané města mají zajištěny stabilní a cenově dostupné dodávky energie. Město aktivně řeší energetickou chudobu, zajišťuje stabilní systémové dodávky energie a podporuje rozvoj energetické soběstačnosti. Město má rozvinutý koncept posílení energetické soběstačnosti, postupného zvyšování energetické účinnosti a značnou část vyrobené energie také spotřebovává v místě.
- ❖ Veškeré veřejné objekty přecházejí na LED osvětlení, které je energeticky úspornější a jsou napojeny na inteligentní síť pro optimalizaci spotřeby energie a zvýšení efektivity distribuce.
- ❖ Zaměstnanci města, pracovníci velkých i menších podniků a významná část obyvatel jezdí na služební a z velké části i soukromé cesty nízkoemisními nebo bezemisními dopravními prostředky, jejichž energetické nároky budou ideálně řešeny místní výrobou energie.
- ❖ Centrum města je klidné a bezpečné pro pohyb chodců a cyklistů. Město vytváří příjemný veřejný prostor především pro lidi, parkování v centru města je regulováno a využívají se P+R parkoviště.
- ❖ Ve veřejném prostoru města i na budovách je dostatek zeleně, která společně s vodními prvky vytváří příjemné prostředí pro obyvatele. Okolí města, nezastavěná krajina, je spravována udržitelně, město prosazuje ekologické hospodaření v zemědělské krajině.
- ❖ Závazek ke snížení emisí CO₂ město uplatňuje v rámci zadávání veřejných zakázek na rekonstrukce a výstavbu nových budov i infrastruktury. Město úzce spolupracuje s energetickými partnery působícími na území města, pravidelně provádí osvětovou činnost svým občanům v oblasti odpadů, energií a ochrany životního prostředí.

Hlavní pilíře rozvoje

- ➞ Koordinovaný a společně plánovaný rozvoj směrem k udržitelné budoucnosti
- ➞ Energetické úspory, účinnost, soběstačnost a využívání zdrojů energie
- ➞ Efektivní a dostupná doprava směřující k bezemisnímu řešení
- ➞ Účelná lokální energetika a prevence energetické chudoby
- ➞ Atraktivní prostředí pro obyvatele města
- ➞ Zeleň a voda ve městě i v krajině

Návrhy mitigačních opatření

V rámci SECAP jsou navrhovány tyto typy mitigačních opatření:

- ❖ Opatření v oblasti budov a zařízení
 - Výměna a modernizace zdrojů vytápění
 - Rozšíření CZT
 - Zamezení energetických ztrát na budovách
 - Stanovení požadavku na energetickou účinnost u nových staveb
- ❖ Obnovitelné zdroje energií, kombinovaná výroba elektřiny a tepla
 - Instalace střešních fotovoltaických elektráren
 - Studie klimatických potenciálů
- ❖ Organizační, komplexní a jiná úsporná opatření
 - Opatření k úspoře vody a elektřiny
 - Optimalizace vytápění a způsobů využívání budov
 - Využití prvků komunitní energetiky
 - Osvěta v oblasti energetiky
- ❖ Veřejné osvětlení
 - Modernizace svítidel VO ve městě
 - SMART systémy ve veřejném osvětlení
- ❖ Doprava
 - Obměna vozového parku města Šumperk a jeho organizací
 - Modernizace veřejné dopravy
 - Opatření ve vozovém parku osobní a komerční dopravy

Návrhy adaptačních opatření

Cílem návrhů adaptačních opatření je ukázat možnosti, jak zmírnit dopady změny klimatu na život obyvatel i na pobyt návštěvníků v řešeném území města Šumperka. Adaptační opatření cíleně reagují na vyhodnocená rizika a připravují území na nevyhnutelné následky klimatické změny.

V rámci SECAP jsou navrhovány tyto typy adaptačních opatření nebo projekty:

- ❖ **Modrozelená opatření**
 - Územní studie Identifikace nezbytných nezastavitelných částí krajiny pro modrozelenou infrastrukturu na území města Šumperk
 - Projekty revitalizací úseků vodních toků a niv
 - Eliminace odvodňovacích zařízení v krajině – odstranění či přerušení odvodňovacích prvků a realizace tůní a mokřadů ve vybraných lokalitách
 - Studie Obnova pramenišť na území města Šumperk
 - Projekty Zprůchodnění jezů Sumtex a Bělidla na řece Desná – přírodě blízká obtoková koryta (bypassy) či jiné přírodě blízké typy rybích přechodů
 - Realizace opatření k podpoře původních druhů rostlin a živočichů na veřejných prostranstvích a budovách
 - Realizace návrhů Studie sídelní zeleně – Šumperk-intravilán (2020)
 - Zásady koordinace a úpravy tras inženýrských sítí ve veřejném prostranství ve prospěch modrozelené infrastruktury
 - Identifikace biotopových stromů pro ochranu a péči
 - Realizace krajinnotvorných opatření, především na velkých blocích orné půdy a v drahách soustředěného odtoku
 - Realizace či obnova účelových komunikací
 - Doplnování zeleně podél účelových komunikací
- ❖ **Šedá opatření**
 - Realizace protipovodňových a protierozních opatření
 - Opatření ke zlepšení čistoty vod
 - Pořízení Koncepce hospodaření s dešťovou vodou pro území města Šumperk
 - Standardy pro odvodnění veřejných komunikací a prostranství
 - Realizace opatření ke zefektivnění vodovodní sítě
- ❖ **Měkká opatření**
 - Vzdělávání a osvěta
 - Majetkové záležitosti
 - Podpora dobrovolnických akcí

A.11 MÍRA, V JAKÉ KONCEPCE STANOVÍ RÁMEC PRO ZÁMĚRY A JINÉ ČINNOSTI, VZHLEDEM K JEJICH UMÍSTĚNÍ, POVAZE, VELIKOSTI, PROVOZNÍM PODMÍNKÁM, POŽADAVKŮM NA PŘÍRODNÍ ZDROJE APOD.

Akční plán pro udržitelnou energii a klima v Šumperku stanovuje cíle a adaptační a mitigační opatření. Koncepce bude jedním z podkladů pro:

- ❖ plánovací a investiční činnost města Šumperk při přípravě nových projektů a rekonstrukcí,
- ❖ konkrétní jednotlivé projekty rozvoje města, které budou řešit konkrétní problematiku dotčeného území, se zohledněním opatření na zmírnění dopadů změn klimatu, kdy SECAP slouží jako podklad a inspirace,
- ❖ čerpání dotací z dotačních programů ČR, EU a dalších zdrojů.
- ❖ SECAP bude také využíván jako jeden z podkladů pro zpracování územně plánovací dokumentace města.

Na základě SECAP Šumperk budou realizovány konkrétní projekty naplňující stanovenou vizi, cíle a opatření.

Míra, v jaké koncepci stanoví rámec pro záměry a jiné činnosti, vzhledem k jejich umístění, povaze, velikosti, provozním podmínkám, požadavkům na přírodní zdroje apod., je konkrétněji komentována zde:

- ❖ **umístění záměrů** – menší část z opatření je systémového, organizačního či vzdělávacího charakteru bez významnějšího územního průmětu. Většina opatření a projektů však bude mít územní průmět (např. opatření v oblasti podpory udržitelných forem dopravy, energetiky, opatření v oblasti nakládání s vodou, opatření v oblasti krajiny, na veřejných prostranstvích apod.). Příkladem oblastí, které budou mít územní průmět, jsou např.:
 - Energeticky úsporná zařízení na veřejných budovách
 - Využívání OZE
 - Veřejné osvětlení
 - Podpora používání vozidel s nízkými emisemi do ovzduší
 - Udržitelné hospodaření s vodou, odpadové hospodářství
 - Realizace krajinyotvorných opatření, především na velkých blocích orné půdy a v drahách soustředěného odtoku
 - Realizace či obnova účelových komunikací
 - Doplnění zeleně podél účelových komunikací
- ❖ **povaha a velikost záměrů** – konkrétní velikost záměrů v koncepci specifikována nebude a bude řešena v dalších fázích přípravy projektů. Koncepce řeší povahu záměrů – příkladem jsou např. projekty v oblasti úspor energie, je předpokládáno využití OZE, využívání úsporného a inteligentního osvětlení, požadavky na realizaci adaptačních opatření na budovách aj.
- ❖ **provozní podmínky a požadavky na přírodní zdroje** – tyto informace nebudou s ohledem na podrobnost koncepce uvedeny a budou předmětem řešení v navazujících fázích přípravy konkrétních záměrů a případně i v rámci procesu EIA.

A.12 PŘEHLED UVAŽOVANÝCH VARIANT ŘEŠENÍ

Koncepce je řešena v jedné variantě. Řešení více variant je možné např. při přípravě konkrétních záměrů naplňujících opatření uvedené v koncepci.

Projekty musí být vybírány v souladu s principy minimalizace vlivů na životní prostředí a musí být tedy podrobeny posuzování vlivů na životní prostředí (EIA), naturovému a biologickému hodnocení, respektive hodnocení dle procedury stavebního zákona v případě těch projektů, které zákonu č. 100/2001 Sb., zákonu č. 114/1992 Sb., nebudou podléhat.

A.13 VZTAH K JINÝM KONCEPCÍM A MOŽNOST KUMULACE VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A VEŘEJNÉ ZDRAVÍ S JINÝMI ZÁMĚRY

A.13.1 VÝCHODISKA PRO ZPRACOVÁNÍ KONCEPCE

Vzhledem ke svému zaměření má zpracovávaná koncepce vztah k řadě dokumentů na národní, krajské a místní úrovni. Jejich úplný výčet by nebyl – vzhledem k cílům Oznámení a různé úrovni vzájemných vazeb – účelný, proto jsou uváděny pouze ty nejdůležitější.

Vztah strategie ke strategickým dokumentům na **mezinárodní a národní** úrovni:

- ❖ Strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu (Akt. 2021)
- ❖ Pařížská dohoda (2015)
- ❖ Státní politika životního prostředí ČR 2030 s výhledem do roku 2050 (2021)
- ❖ Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (2021)
- ❖ Politika ochrany klimatu ČR (2017)
- ❖ Národní akční plán adaptace na změnu klimatu (2021)
- ❖ Aktualizace Vnitrostátního plánu České republiky v oblasti energetiky a klimatu (2023)

Vztah strategie ke strategickým dokumentům na **krajské a místní** úrovni:

- ❖ Strategie rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje (2020)
- ❖ Aktualizace Územní energetické koncepce Olomouckého kraje (2016)
- ❖ Adaptační strategie Olomouckého kraje 2023-2030 (2022)
- ❖ Územní plán Šumperk po vydání změn č. 1, 2a, 2b, 3, 4, 5 a 6, 2024)

Hodnocení souladu koncepce se strategickými dokumenty bude součástí dokumentu Vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví v tom případě, že o nutnosti jeho zpracování rozhodne příslušný úřad v rámci zjišťovacího řízení.

A.13.2 VZTAH K DALŠÍM KONCEPCÍM A JEJICH CHARAKTERISTIKA

Cíle a opatření navrhované v rámci této koncepce by měly být v souladu s cíli vybraných strategických a programových dokumentů, především těch, které byly či jsou připravovány pro dlouhodobé období. Níže je tabulkovou formou provedeno vyhodnocení vztahu SECAP Šumperk ke koncepcím přijatým na národní, krajské a místní úrovni, které se vztahují k zájmovému území, předmětu řešení posuzované koncepce a způsobu zpracování cílů ochrany životního prostředí. Hodnocení je provedeno pomocí stupnice uvedené v následující tabulce, která byla převzata z Metodického doporučení pro posuzování vlivů obecných koncepcí na životní prostředí (Věstník MŽP č. 1/2019).

Tabulka 1 Vztah předkládané koncepce vůči jiným koncepcím přijatým na nadnárodní, národní, krajské a místní úrovni

Intenzita vztahu	Popis vztahu	Odůvodnění vztahu
3	velmi silný (přímý) vztah	Strategický dokument obsahuje podněty, požadavky nebo záměry s konkrétně definovaným nárokem na změnu využití území, které se přímo promítají do posuzované koncepce, jejich zahrnutí je nezbytnou podmínkou vyplývající z přijatého strategického dokumentu.
2	silný (přímý) vztah	Strategický dokument bez konkrétně definovaných nároků na promítnutí do předkládaného dokumentu. Do předkládané koncepce se promítají ve formě priorit, požadavků nebo podmínek (verbální výroky). Realizace koncepce není přímo závislá na přijatém strategickém dokumentu.
1	Slabý nebo nepřímý vztah	Strategický dokument neobsahuje podněty, požadavky nebo záměry s přímou vazbou na navrhovanou koncepci, je však podkladem pro odůvodnění konkrétních návrhů.

V následující tabulce je provedeno vyhodnocení intenzity vztahu SECAP Šumperk k těm koncepcím, ke kterým byl identifikován nějaký vztah nebo u kterých nebylo možno tento vztah a priori vyloučit.

Tabulka 2 Vztah SECAP Šumperk ke koncepčním dokumentům

Vybrané nadnárodní dokumenty	Možná vazba	Komentář
Strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu (Akt. 2021)	2	Obsahuje podněty s přímou vazbou na předkládanou koncepci, a je podkladem pro formulaci cílů a oblastí intervencí v oblasti ochrany klimatu a adaptací na dopady změnu klimatu.
Pařížská dohoda (2015)	1	Dokument neobsahuje konkrétní podněty, požadavky nebo záměry s přímou vazbou na navrhovanou koncepci, je však podkladem pro odůvodnění návrhů.
Národní dokumenty	Možná vazba	Komentář
Státní politika životního prostředí České republiky 2030 s výhledem do 2050 (2021)	2	Obsahuje podněty řešitelné v předkládané koncepci. Do předkládané koncepce se promítá prostřednictvím všech definovaných cílů a řešených oblastí.

Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (2021)	3	Obsahuje podněty řešitelné v předkládané koncepci. Strategie se v SECAP promítá především v druhé hlavní oblasti řešící adaptace na změny klimatu.
Politika ochrany klimatu ČR (2017)	3	Obsahuje podněty řešitelné v předkládané koncepci. Politika se v SECAP promítá prostřednictvím všech cílů v první části v oblasti mitigačních opatření.
Národní akční plán adaptace na změnu klimatu (2021)	3	Obsahuje podněty řešitelné v předkládané koncepci. Plán se v SECAP promítá především v druhé hlavní oblasti řešící adaptace na změny klimatu.
Aktualizace Vnitrostátního plánu České republiky v oblasti energetiky a klimatu (2023)	3	Cílem ČR je dosáhnout snížení emisí a přispět k dosažení klimatické neutrality EU do roku 2050. Strategickým cílem ČR je snížit podíl fosilních paliv (využívaných bez technologie zachytávání) na spotřebě primární energie na 50 % do roku 2030 a 0 % do roku 2050 a zcela utlumit využití uhlí pro výrobu elektřiny a tepla do roku 2033. Plán tedy obsahuje podněty řešitelné v předkládané koncepci. Plán se v SECAP promítá především prostřednictvím celé první části zaměřené na oblast energetiky, tj. zejména ve snižování spotřeby energie, snížení produkce emisí CO ₂ a navýšení výroby energie z OZE.
Vybrané krajské a místní dokumenty	Možná vazba	Komentář
Strategie rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje (2020)	2	Obsahuje podněty řešitelné v předkládané koncepci. SECAP v rámci svého působení naplňuje některé oblasti řešené v SRÚ OIK, zejména C. Životní prostředí a technická infrastruktura a E. Udržitelná mobilita a dopravní infrastruktura.
Aktualizace Územní energetické koncepce Olomouckého kraje (2016)	3	SECAP naplňuje aktualizovanou Územní energetickou koncepci Olomouckého kraje komplexně v rámci řešení energetiky v jednotlivých sektorech. Dokumenty jsou vzájemně provázané, krajský dokument může sloužit jako zdroj podnětů pro tuto místní koncepci.
Adaptační strategie Olomouckého kraje 2023-2030 (2022)	3	Obsahuje podněty řešitelné v předkládané koncepci. Strategie se v SECAP promítá především v druhé hlavní oblasti řešící adaptace na změny klimatu.
Územní plán Šumperk po vydání změn č. 1, 2a, 2b, 3, 4, 5 a 6, 2024)	2	Územní plán obsahuje také koncepci zásobování obcí energiemi spolu s vyjasněním možných podmínek a zajištění kvality životního prostředí. Dále řeší oblast krajiny. SECAP z ÚP vychází a současně může zpětně přinášet podněty pro úpravu územního plánu.

Možnost kumulace vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví s jinými záměry

Vlivy realizace výše uvedených koncepcí budou vzájemně interferovat. Největší vazba je mezi dokumenty na místní úrovni. Lze předpokládat, že tyto a další koncepce s větší vazbou se budou vzájemně doplňovat, tj. budou provázány. Jejich působení tak bude synergické – např. SECAP přispívá k naplňování územního plánu města a zpětně může, pokud se tato potřeba objeví, u něj podněcovat změny při jeho budoucí aktualizaci.

V části D jsou předběžně popsány orientační předpokládané vlivy na životní prostředí a veřejné zdraví. Z tohoto předběžného hodnocení vyplývá, že předpokládané zaměření koncepce bude přispívat ke zlepšování stavu životního prostředí a řešení problémů v oblasti ŽP. Z předběžného hodnocení nevyplývají žádné potenciálně významné vlivy. S ohledem na tyto mírné vlivy není předpokládána kumulace negativních vlivů. Naopak lze předpokládat, že realizace této koncepce bude přispívat ke kumulaci pozitivních vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví nebo v oblastech energetiky a udržitelných forem dopravy.

A.14 PŘEDPOKLÁDANÝ TERMÍN DOKONČENÍ

Koncepce byla připravována v průběhu období 2023-2025. Finální termín dokončení a schválení koncepce závisí také na vývoji procesu SEA. Předpokládané definitivní schválení dokumentu je v první polovině roku 2025.

A.15 NÁVRHOVÉ OBDOBÍ

Koncepce je zpracována orientačně pro střednědobý horizont do roku 2030 s výhledem do roku 2050.

A.16 ZPŮSOB SCHVALOVÁNÍ

Akční plán pro udržitelnou energii a klima v Šumperku bude projednán a schvalován zastupitelstvem města Šumperk. Předkládaný dokument bude závazný pro město Šumperk, Městský úřad a organizace města.

Ke schválení koncepce je potřeba výsledek zjišťovacího řízení dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivu na životní prostředí (§ 10c). V případě, že výsledek zjišťovacího řízení stanoví, že koncepce podléhá hodnocení vlivů na životní prostředí, je pro možnost schválení koncepce povinné toto hodnocení provést dle stejného zákona a získat stanovisko k návrhu koncepce (§ 10g zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivu na životní prostředí). Předkladatel bude v případě potřeby tohoto stanoviska povinen zohlednit požadavky a povinnosti z tohoto stanoviska vyplývající.

Pokud proces SEA skončí ve zjišťovacím řízení, bude tato informace uvedena v rámci podkladové dokumentace při schvalování koncepce. SECAP bude po schválení závazným dokumentem pro realizaci opatření na území města a z rozpočtu města či jiných externích zdrojů (např. regionální či národní dotační programy).

B. ÚDAJE O DOTČENÉM ÚZEMÍ

Zpracovatel Oznámení při přípravě níže uvedené kapitoly čerpal ze samotného SECAPu a v něm uvedených informací, dále z oficiálně vykazovaných údajů Ministerstva ŽP ČR, Olomouckého kraje, města Šumperk a dalších zdrojů. Výše uvedené zdroje byly tam, kde to bylo možné, doplněny dalšími relevantními údaji o stavu životního prostředí, například získanými z aktuálních dokumentů týkajících se stavu ŽP ve smyslu § 10 b), odst. 3, zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP, ve znění pozdějších předpisů.

Je nezbytné uvést, že cílem kapitoly o stavu životního prostředí v území není provést samoučelnou kompletní analýzu stavu životního prostředí, ale odlišit významné nedostatky a trendy v zatížení jednotlivých složek ŽP i v jejich geografické distribuci tak, aby bylo v rámci zjišťovacího řízení možno zvážit vliv navrhovaných intervencí koncepce na vývoj životního prostředí, nezbytnost posouzení dle zákona č. 100/2001 Sb., posuzování vlivů na ŽP, ve znění pozdějších předpisů, i formulaci referenčních cílů životního prostředí, jako základní metody hodnocení vlivů koncepce na ŽP a veřejné zdraví.

B.1 VYMEZENÍ DOTČENÉHO ÚZEMÍ

Územím dopadu vyčleněným pro realizaci koncepce je území města Šumperka. Vymezené území představuje území realizace a dopadu jednotlivých opatření a úkolů, které budou připravovány a realizovány na základě koncepce. Opatření budou zaměřena čistě na území města, působnost mimo uvedené území lze předpokládat jen nepřímo v ojedinělých případech (např. podpora veřejné dopravy se může týkat i okolních spádových obcí). Město Šumperk se nachází ve střední části okresu Šumperk v Olomouckém kraji, na rozhraní Jeseníků a Zábřežské vrchoviny. Vymezení zájmového území je znázorněno na následujícím obrázku.

Obrázek 1 Vymezení řešeného území

B.2 VÝČET DOTČENÝCH ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ, KTERÉ MOHOU BÝT KONCEPCÍ OVLIVNĚNY

SECAP je určen pro území města Šumperk. Šumperk se skládá z těchto katastrálních území:

- ❖ Šumperk
- ❖ Dolní Temenice
- ❖ Horní Temenice

B.3 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY STAVU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V DOTČENÉM ÚZEMÍ

Šumperk je město na severu Moravy v Olomouckém kraji, 46 km severozápadně od Olomouce na řece Desná a na jihozápadním okraji Jeseníků. Žije zde přibližně 25 tisíc obyvatel. Rozloha města je 27,88 km², nadmořská výška je cca 330 m n. m. Protože leží na křižovatce cest a železničních tratí umožňujících přístup do různých částí Jeseníků a je regionálním centrem kultury, bývá v propagačních materiálech nazýván Živá brána Jeseníků.

Hlavní osou silniční dopravy je silnice I/11, která prochází městem a spojuje region s městy jako Hradec Králové či Ostrava. Komunikace se napojuje na silnici I/44, která zajišťuje napojení na Zábřeh a Mohelnici. Směrem na Hanušovice směřuje silnice č. II/446. Region je obsluhován železniční tratí České dráhy č. 292, která vede ze Šumperka přes Hanušovice do Jeseníku. Tato trať patří mezi klíčové spojnice regionu, zejména pro cestující směřující do Jeseníků nebo do Šumperka. Díky rozmanité krajině a atraktivním přírodním lokalitám je region vhodný také pro cyklistickou dopravu.

B.3.1 OBYVATELSTVO A ZDRAVOTNÍ STAV OBYVATEL

Počet obyvatel města je 24969. Počet obyvatel Šumperka od 70. let prudce rostl až do roku 1990, v jehož závěru přesahoval 37 tisíc. O rok později však zaznamenal více než šestitisícový propad, neboť se od něj odtrhly obce Bratrušov, Dolní Studénky, Hraběšice, Rapotín, Rejchartice a Vikýřovice. V následujících dvou letech počet obyvatel znovu stoupal, od roku 1993 se ale trend obrátil.

Dle hodnot v tabulce níže je zřejmé, že i zde dochází k negativním sociodemografickým jevům, mezi které patří dlouhodobý pokles obyvatel v Šumperku, vysoké hodnoty indexu stáří či celkové demografické stárnutí populace. Obyvatelé ve věku 65 a více let jsou navíc považováni za velmi zranitelnou skupinu vzhledem k probíhající klimatické změně.

MAS Šumperk má celkově kolem 40 tisíc obyvatel. I zde dochází k negativním sociodemografickým jevům, mezi které patří dlouhodobý pokles obyvatel, vysoké hodnoty indexu stáří či celkové demografické stárnutí populace. Obyvatelé ve věku 65 a více let jsou navíc považováni za velmi zranitelnou skupinu vzhledem k probíhající klimatické změně.

Tabulka 3: Věková struktura obyvatelstva města Šumperk v letech 2016-2022

Počet osob	2016	2022
Muži 0–14	1 922	1 765
Muži 15–64	8 122	7 532
Muži 65 a více	2 356	2 471
Muži celkem	12 400	11 768
Ženy 0–14	1 808	1 861
Ženy 15–64	8 482	7 577
Ženy 65 a více	3 615	3 855
Ženy celkem	13 905	13 293
Celkem pro obě pohlaví	26 305	25 061

Zdroj: Veřejná databáze ČSÚ, data k 31.12.2016 a data k 31. 12. 2022

Demografické stárnutí populace reflektuje věková struktura obyvatelstva, kdy je nejvíce obyvatel ve věku od 15 do 64 let. Ve sledovaném období se počet dětí v předproduktivním věku (lidé ve věku 0-14 let) zásadně nemění, během let dochází však k nárůstu obyvatel v postproduktivním věku (lidé starší 65 a více let). Tuto skutečnost potvrzuje i index stárí, který vyjadřuje, kolik obyvatel ve věku 65 a více připadá na 100 dětí do 15 let. Pro město Šumperk nabýval index stárí v roce 2016 hodnot 157,9 a v roce 2022 hodnot 172,9. Na 100 dětí tak dnes připadá téměř 172 seniorů.

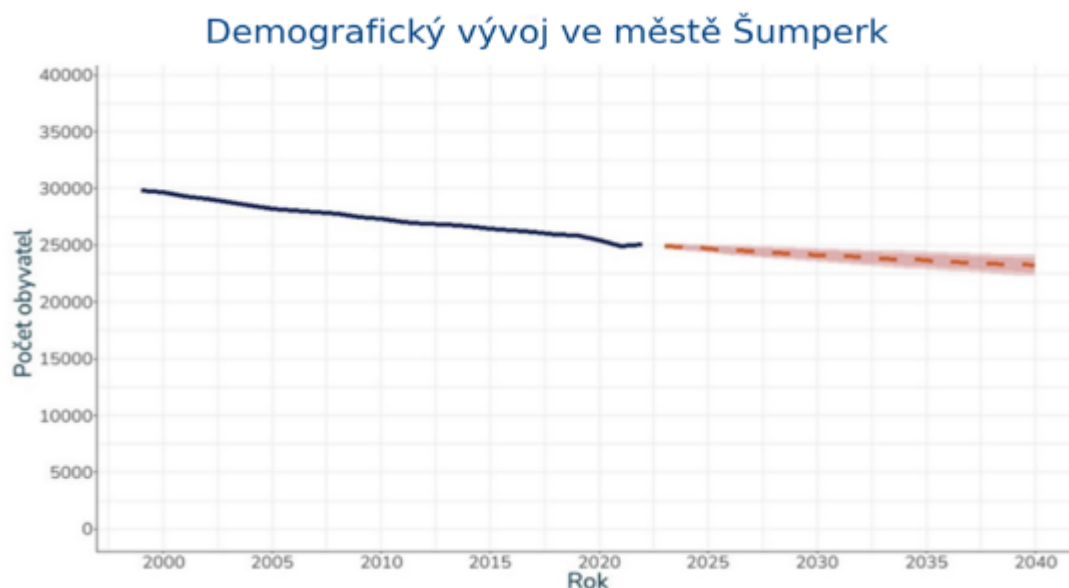
To svědčí o odchodu mladé generace spolu se snižujícím se počtem obyvatel. Přirozený přírůstek, migrační saldo a celkový populační přírůstek jsou tak hlavní faktory určující vývoj počtu obyvatel v Šumperku. Ve sledovaném období 2016–2022 tyto ukazatele nabývaly převážně záporných hodnot.

Přirozený přírůstek udává rozdíl mezi počtem živě narozených dětí a počtem zemřelých osob. Například v roce 2022 zemřelo 359 lidí a narodilo se 196 dětí. Tento jev lze nazývat jako přirozený úbytek. Celkově se záporná hodnota přirozeného přírůstku vyskytovala v sedmi letech během sledovaného období. Největší přírůstek narozených dětí byl zaznamenán v roce 1975, a to 607 dětí. Migrační saldo představuje rozdíl mezi počtem přistěhovalých a vystěhovalých. V roce 2022 se do Šumperka přistěhovalo 947 osob, přičemž 633 se odstěhovalo, jedná se tedy o kladné migrační saldo.

Celkový populační přírůstek či úbytek pak kopíruje dva předchozí ukazatele. Jde o vyjádření celkového rozdílu mezi počátečním a konečným stavem obyvatelstva v daném roce. Vzhledem k úbytku celkového populačního přírůstku během sledovaného období lze říci, že se město Šumperk vylidňuje. Tento stav není příznivý, pokud bychom přepočítávali zvyšující se hodnoty emisí skleníkových plynů na jednoho obyvatele.

Pomocí jednoduchého modelu na principu exponenciálního vyrovnávání byl sestaven model pro predikci počtu obyvatelstva do roku 2040. Model vychází z historických změn celkového počtu obyvatelstva, s tím že větší váhu dává vývoji v bližší minulosti. Nepočítá s žádnými vnějšími vlivy ani mimořádnými událostmi (např. výstavba nové rezidenční čtvrti, pandemie, odchod či příchod významného zaměstnavatele v okolí). Odfiltrován z výpočtů byl, proto také vliv pandemie covidu, který se projevil poklesem obyvatel mezi léty 2020 a 2021. Model v Šumperku předpovídá do budoucna mírně klesající trend.

Obrázek 2 Odhad demografického vývoje ve městě Šumperk do roku 2040

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Český statistický úřad zveřejňuje data o příčinách úmrtí pouze v rámci krajů a okresů, vzhledem k podobným životním podmínkám v rámci okresu je možné příčiny úmrtí vztáhnout i na zájmové území města Šumperk. V okrese Šumperk v roce 2021 zemřelo nejvíce obyvatel na nemoci oběhové soustavy. Dalšími nejčastějšími příčinami byly novotvary, nemoci dýchací soustavy, COVID-19 a nemoci trávicí soustavy (ČSÚ, 2023).

Prognóza vývoje zdravotního stavu je zpracována na základě současného zdravotního stavu a budoucího populačního vývoje obyvatelstva Olomouckého kraje a lze (stejně jako v celé ČR) očekávat následující trendy:

- ❖ další prodlužování doby dožití, stárnutí populace a s tím spojené zvyšování počtu lidí ve vyšších věkových skupinách, bude vzhledem k silné závislosti nemocnosti na věku pacientů znamenat další nárůst nemocnosti,
- ❖ pokračující změna struktury onemocnění od akutních k chronickým,
- ❖ další nárůst počtu závažných chronických onemocnění, zejména:
 - nádorová onemocnění, o onemocnění oběhové soustavy (ischemické nemoci srdeční, cévní nemoci mozku),
 - muskuloskeletální poruchy,
 - metabolické poruchy (diabetes, metabolický syndrom, obezita),
 - astma, chronická obstruktivní onemocnění plic,
 - vysoký krevní tlak,
 - onemocnění ledvin,
 - poruchy zraku,
 - poruchy sluchu;
 - nárůst počtu onemocnění nervového systému (demence a Alzheimerovou choroba).

Je nutné si uvědomit, že ukazatele zdravotního stavu celkově ukazují vliv genetické dispozice, životního

stylu vázaného často k zaměstnání, potencující vliv životního prostředí, historii profesní i osobní. Ukazují také dále na účinnost primární, sekundární či terciární prevence.

Zdraví a změna klimatu

Hlavní předpokládané dopady klimatické změny, které se odrazí na zdravotním stavu obyvatelstva, jsou spojeny se zvyšující se průměrnou roční teplotou a s rostoucím počtem a intenzitou vln veder.

Vyšší teploty, nejen že jsou velmi obecně náročné na dlouhodobě nemocné či oslabené jedince, ale zároveň poskytují vhodné prostředí pro šíření infekčních nemocí. Můžeme zde počítat onemocnění způsobená v důsledku konzumace zkažených potravin (salmonelóza, leptospiróza).

V souvislosti se změnou klimatu, tedy oteplováním a posunem areálu původního výskytu druhů, se v České republice setkáváme častěji s klíšťaty, která jsou vektory nemocí, např. klíšťová encefalitida, Lymská borellioza či anaplasmosa. Dále se stále častěji setkáváme s komáry, kteří jsou vektory tropických nemocí (např. komár *Aedes albopictus* tzv. tygří komár, známý z Jižní Moravy, který je přenašečem virů Chikungunya, horečky Dengue, žluté zimnice a viru Zika). Vyrůstají tak počty případů nemocí, se kterými by se obyvatelé setkali spíše v tropických či subtropických oblastech.

Rizikem spojeným s obdobími dlouhotrvajícího sucha je především ohrožení zásob pitné vody, ale také vody pro užitkové účely, zhoršení kvality vod pro koupání a rekreační účely. Snížení hladiny vodních toků v průběhu roku snižuje samočistící schopnost vodního toku a má negativní vliv na vodní organismy. Naopak, při druhém extrému – povodních, dochází k přímému ohrožení života, zdraví lidí a materiálním škodám. Ohrožena jsou nejen vymezená záplavová území, ale v případě extrémních srážek, také oblasti, kde je změněna možnost odtoku srážkových vod (např. zastavěná území, bez možnosti vsakování do půdy, místa s nevhodným podložím pro vsakování, ad.). Během extrémních přívalových dešťů dochází na kanalizaci v místech odlehčovacích komor k vyplavení obsahu kanalizace a způsobuje zhoršení parametrů jakosti vody.

V případě vyššího počtu letních dní dochází k prodloužení pylové sezóny, a tedy zvýšení rizika pro alergiky, astmatiky a osoby s respiračními obtížemi. V letním období se taktéž předpokládá zvýšení koncentrací přízemního ozonu a fotochemického smogu, na druhou stranu, v zimních měsících, v důsledku snížených nároků na topení, mohou klesat emise z vytápění a lokálně zlepšit kvalitu ovzduší. Jako nejdůležitější dopad, související s klimatickou změnou, lze považovat vysoké teploty. Nejohroženější lokality jsou ty s vysokým podílem zpevněných povrchů (centra větších měst, průmyslové areály, parkoviště obchodních center, vnitrobloky). Nejohroženějšími skupinami obyvatel jsou senioři a malé děti, kteří mají sníženou schopnost termoregulace, a podléhají častěji úpalu, kardiovaskulárním příhodám, renálnímu, respiračnímu či metabolickému selhání. Dalšími ohroženými skupinami jsou chronicky nemocní jedinci. Proto je nutné se zaměřit také na místa, kde jsou tyto lidé koncentrováni, tedy na pobytová sociální zařízení, lůžková zdravotnická zařízení a také na školská zařízení.

B.3.2 GEOMORFOLOGICKÉ A GEOLOGICKÉ POMĚRY

Město Šumperk se nachází ve střední části okresu Šumperk v Olomouckém kraji. Město je označováno za bránu do Jeseníků. Nejvyšší nadmořskou výšku dosahují Městské skály (689 m), nejnižší bod (298 m. n. m.) leží v místě, kde území opouští řeka Desná.

Území města je členité. Nejnižše položeným místem je tok Desné v nadmořské výšce cca 300 m n. m. Nejvýše položeným místem je Ohařův kámen – 689 m n. m.

Z geomorfologického hlediska je výše položená část města součástí Jesenické geomorfologické oblasti, celku Hanušovická vrchovina.

Sesuvy

Svahové nestability vznikají při porušení stability svahu působením gravitace a jejich důsledkem je svahový proces doprovázený pohybem hmot po svahu dolů. Jedná se o geodynamický proces přirozeně probíhající v přírodním prostředí, ale je často urychlován aktivitami člověka. Nejčastěji jsou podmíněny antropogenními zásahy do území např. komunikačními zářezy, těžbou surovin nebo změnou vodního režimu, které naruší stabilitu svahů. Impulsem a spouštěcím mechanismem sesuvů bývají extrémní srážkové úhrny a urychlené tání sněhové pokrývky, které jsou v důsledku probíhající klimatické změny nyní častější. Z důvodu klimatické změny je v běžnější také nedostatečný vegetačním pokryv svahů, což dále snižuje jejich stabilitu.

Mezi laickou veřejností je obecně pro různorodé svahové nestability a jejich projevy používán termín „sesuv“, který je však pouze jednou z mnoha výsledných forem svahových pohybů, patří sem také řízení skal, sesypávání či opadávání úlomků a další méně závažné jevy.

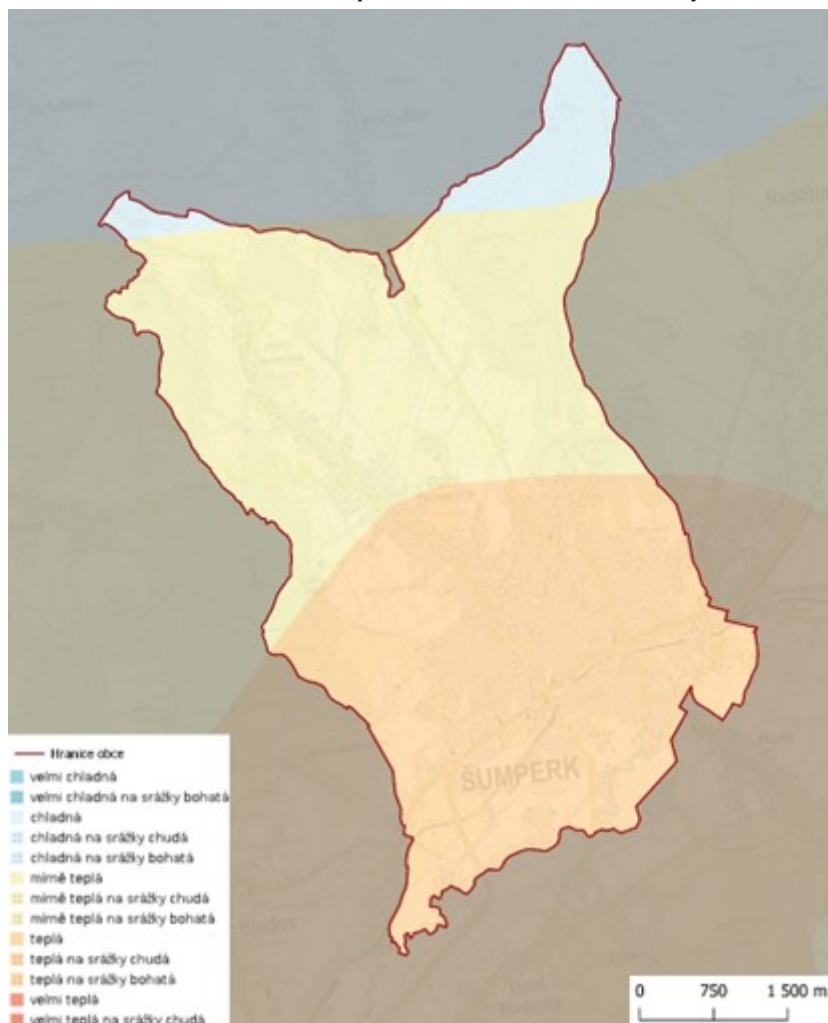
Území Šumperka patří ke geologicky stabilním územím. Dle dat České geologické služby (ČGS) je území města z většiny v oblasti s nízkou náchylností k sesouvání a z dotazníkového šetření vyplynulo, že se město s tímto rizikem nepotýká.

U sesuvů je obecně riziko jejich aktivace např. v důsledku přívalových srážek.

B.3.3 KLIMA

Území Šumperka spadá do tří klimatických oblastí. Jižní polovina obce spadá do teplé oblasti, severní část náleží do mírně teplé oblasti a část nejsevernějšího území obce spadá do chladné oblasti.

Obrázek 3 Území města Šumperk ve vztahu ke klimatickým oblastem

Zdroj: CENIA, ČÚZK, vlastní úprava

Níže uvádíme základní popis hlavních klimatických charakteristik v území. Podrobněji jsou tyto informace uvedeny v samotné koncepci.

Průměrná teplota

Mezi lety 1961 a 1970 byla na území Šumperka průměrná roční teplota v rozmezí 5,8 až 8,4 °C. Ve druhém sledovaném období (2014-2023) se pohybovala průměrná roční teplota vzduchu mezi 8,0 a 9,8 °C. V Šumperku dojde do roku 2030 ke zvýšení průměrné teploty vzduchu zhruba o 0,7 °C, do roku 2050 pak o více než 2,0 °C. Nárůst bude nejvíce patrný především v zimě.

Extrémní teplo

V posledním desetiletí se vyskytoval vyšší počet tropických dnů než v letech 1961-1970. V minulých deseti letech bylo v průměru 15 tropických dnů za rok, kdežto v letech 1961-1970 bylo v průměru pouze 5 tropických dnů za rok. V návaznosti na růst průměrné teploty se bude zvyšovat i počet tropických dní (s teplotou nad 30 °C). Důležitější, než konkrétní hodnoty je v tomto případě trend, který je vzestupný.

Studená období a mráz

Mezi lety 1961 a 1970 byla na území Šumperka nejnižší roční teplota v rozmezí -25,4 až -18,0 °C. V druhém sledovaném období (2014-2023) se pohybovala nejnižší roční teplota vzduchu mezi -24,8 a -7,4 °C. V Šumperku dojde do roku 2030 ke zvýšení průměrné teploty vzduchu zhruba o 0,7 °C, do roku 2050 pak o téměř 2,0 °C. Nárůst bude nejvíce patrný v zimě. Lze proto očekávat, že se nejnižší teploty budou postupně zvyšovat.

V Šumperku bylo v období 1961 až 1970 celkem 414 ledových dnů a v průměru 129 mrazových dnů ročně. Arktické dny, kdy teplota není vyšší než -10 °C byly zaznamenány v šesti případech v období 1961 až 1970. V letech 2014 až 2023 nebyl zaznamenán jediný arktický den. Počet ledových dnů se snížil oproti staršímu období v průměru o 23 dní ročně a u mrazových v průměru o 24 dní ročně.

Srážky

Dle klimatických modelů se očekává nárůst ročního úhrnu srážek. Důležitější je ovšem změna v rozložení srážek v roce, více bude pršet na jaře, na podzim a v zimě. V létě naopak úhrn srážek zůstane stejný, což povede k obdobím bez deště, vedoucím k většímu suchu.

Průměrná hodnota měsíčních úhrnů srážek v Šumperku (porovnání vychází z Atlasu krajiny ČR z roku 2009, a z dat ČHMÚ za období 1961-1970 a 2014-2023) je hodnocena jako průměrná. Oproti normálu pro Olomoucký kraj (719 mm/rok) je průměrný (2014-2023) roční úhrn srážek nižší (614 mm/rok), avšak stále se nachází v očekávaných hodnotách pro klimatické oblasti, ve které se Šumperk nachází. V období od roku 2014 do roku 2023 spadlo nejméně srážek v roce 2018 (489 mm/rok) a nejvíce v roce 2020 (831 mm/rok). Průměrná hodnota za celé období je přibližně 614 mm/rok. Při porovnání průměrného ročního úhrnu srážek v období 1961-1970 (716 mm/rok) s obdobím mezi lety 2014-2023 je patrný pokles.

Ve sledovaných obdobích lze pozorovat mírné změny v rozložení srážek v průběhu roku. Oproti období v 60. letech 20. století pozorujeme úbytek měsíčních úhrnů srážek v květnu, červnu a červenci. Menší měsíční úhrn srážek v posledním desetiletí je patrný rovněž v posledních třech měsících roku. Nejvyšší průměrný měsíční úhrn srážek v obou obdobích pozorujeme v srpnu.

Hlavní trendy

Klima se v Olomouckém kraji, stejně jako na území celé ČR mění. Na území kraje se v budoucnu očekává zvýšení průměrných teplot ve všech měsících roku, s výrazným nárůstem zejména v období července až září. Předpokládán je také výraznější nárůst srážek v jarním období (duben, červen) a částečně i v podzimních měsících (říjen, listopad). Výraznější pokles je předpokládán naopak v letních měsících (červenec a zejména srpen a září). V souvislosti s těmito změnami je možné v zájmovém území očekávat:

- ❖ Sucho a snížení zásoby vody v půdě, stres suchem, snížení průtoků ve vodních tocích, pokles hladin vodních zdrojů.
- ❖ Nárůst průměrné roční teploty vody, rychlejší průběh většiny nežádoucích chemických reakcí

a bakteriálních procesů, snížení kvality vody, ovlivnění kyslíkových poměrů, změny společenstev ve vodních tocích.

- ❖ Vlivem vysokých teplot a čtenějších a intenzivnějších vlnám veder zvýšení úmrtnosti a vyšší zdravotní rizika pro obyvatele, zejména pro zranitelné skupiny (senioři, chronicky nemocní, děti), zhoršení podmínek pro pohodu/kvalitu života obyvatel. Zvýšení nároků na zdravotní péči.
- ❖ Ohrožení životů a majetku díky mimořádným událostem, škody na hospodářství a veřejné infrastrukturu (dopravní a technické sítě).

B.3.4 KVALITA OVZDUŠÍ

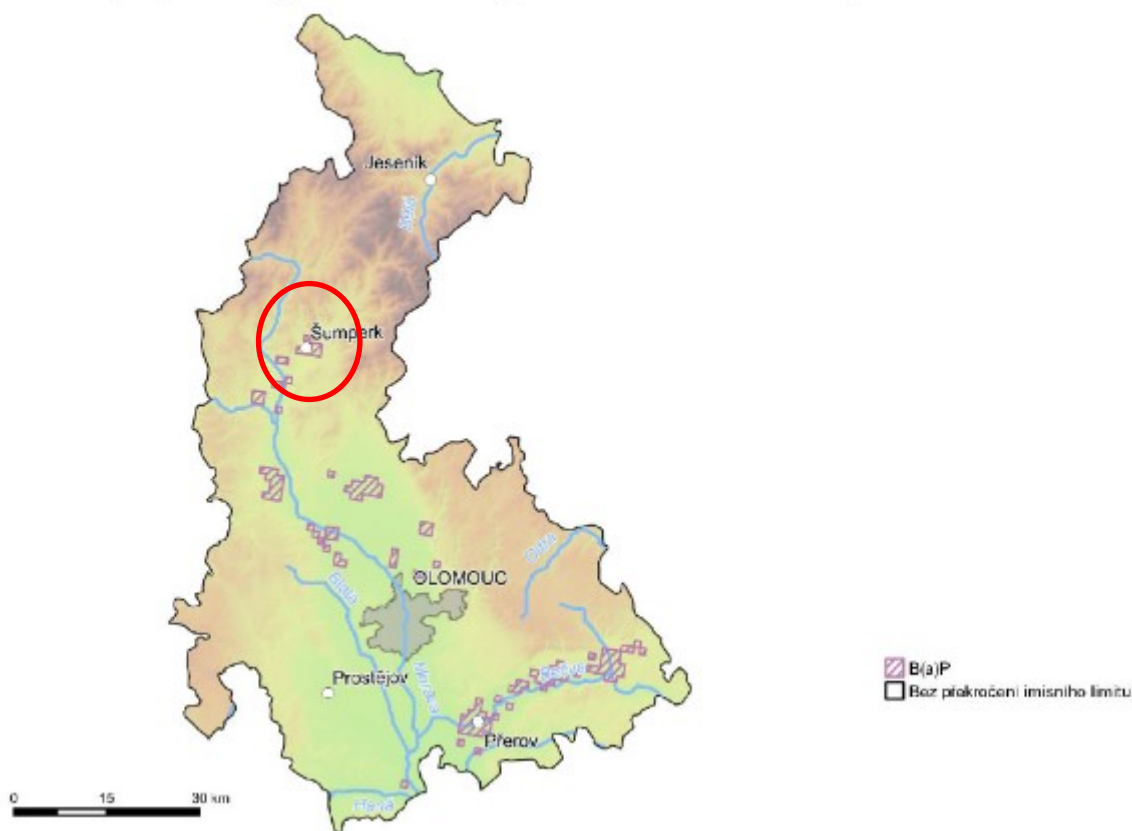
Ovzduší se v oblasti Šumperka a celém Olomouckém kraji postupně zlepšuje. Část území města spadá do oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší, kde opakovaně dochází k překročení limitní hodnoty pro ochranu zdraví lidí, a to pro benzo(a)pyren.

Kvalita ovzduší v Olomouckém kraji je značně nerovnoměrná vlivem diverzity přírodních podmínek území a struktury osídlení. Je ovlivněna především vytápěním domácností, vývojem v sektoru průmyslu a lokálně dopravou. Zdroje znečišťování ovzduší se nacházejí hlavně v jižní části kraje, v severovýchodní části kraje se projevuje také transport znečišťujících látek z Moravskoslezského kraje. Dlouhodobě dochází k překračování imisních limitů v kraji především u benzo(a)pyrenu, suspendovaných částic PM₁₀ a u ozonu. V období 2005–2022 nebyl překročen v Olomouckém kraji imisní limit pro denní koncentraci PM₁₀ pouze v letech 2019 až 2022. Imisní limit pro roční koncentraci PM₁₀ byl překročen na minimální ploše pouze v letech 2005 a 2006. Imisní limit pro roční koncentraci PM_{2,5} byl překročen v letech 2012–2015, ale plocha nepřesáhla 1 % území (sledované období pouze 2012–2022). Každoročně je překročen limit roční koncentrace B(a)P jako ve většině ostatních krajů (CENIA, 2023).

V zájmovém území jsou překračovány imisní limity pro ochranu zdraví lidí pro benzo(a)pyren, a to v centru města a podél hlavních komunikací. Imisní koncentrace B(a)P dosahují v Šumperku v období 2019-2023 úrovně max 1,1 ng/m³, což je mírně nad imisním limitem. Uvedené imisní limity pro PM₁₀ a PM_{2,5} jsou dodržovány.

Obrázek 4 Oblasti Olomouckého kraje s překročenými imisními limity pro ochranu lidského zdraví, 2022 (CENIA, 2023)

Oblasti kraje s překročenými imisními limity pro ochranu lidského zdraví, 2022

Zdroj: Cenia, 2023 (na základě dat ČHMÚ), oblast MAS H. Pomoraví vyznačena červeným kroužkem

B.3.5 VODA

Vodní toky a plochy

Územím Šumperka protéká řeka Desná, potok Temenec a Bratrušovský potok. Na okraji města se nachází vodní plocha Benátky, která by měla sloužit k rekreaci. Další vodní plochy jsou malé rozlohy.

Povodně

Významným limitem území, který je nutné při rozvoji a využití území respektovat, jsou záplavová území. V době zvýšených průtoků je ohrožena především zástavba nacházející se v bezprostřední blízkosti vodních toků. Povodeň je přechodné výrazné zvýšení hladiny vodních toků nebo jiných povrchových vod, při kterém voda již zaplavuje území mimo koryto vodního toku. Přechodné výrazné stoupnutí vodní hladiny konkrétního vodního toku, při kterém se voda z koryta vylévá, způsobuje následné zaplavení bezprostředního i blízkého okolí vodního toku, ohrožuje životy a majetek, devastuje životní prostředí a působí značné materiální škody. Povodeň je i stav, kdy voda může způsobit škody tím, že z určitého území nemůže dočasně přirozeným způsobem odtékat nebo je její odtok nedostatečný, případně dochází k zaplavení území při soustředěném odtoku srážkových vod. Povodeň může být způsobena přírodními jevy, zejména táním, dešťovými srážkami nebo chodem ledů

(přírozená povodeň), nebo jinými vlivy, zejména poruchou vodního díla, která může vést až k jeho havárii (protržení) nebo nouzovým řešením kritické situace na vodním díle (zvláštní povodeň). Povodňové stupně aktivity: I. stupeň – stav bdělosti, II. stupeň – stav pohotovosti, III. stupeň – stav ohrožení. (Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů)

Z dostupných dat od VÚV TGM byla na území města Šumperk **povodeň** pouze jednou, a to v roce 1997. Od té doby město vytvořilo mnoho protipovodňových opatření i digitální povodňový plán. Při povodních v roce 2024 byl na řece Desná 3. stupeň povodňové aktivity, ale řeka se i díky opatřením a připravenosti města nevyčila a město Šumperk tak nebylo zasaženo povodní. Dle dostupných dat z OSM je ve městě Šumperk celkem 7026 budov, z nichž 2330 leží v záplavovém území Q_{100} řeky Desná. V aktivní zóně záplavového území Q_{100} se nachází 40 budov.

Na základě dotazníkového šetření se město Šumperk za posledních 20 let nepotýkalo ani jednou s **přivalovými povodněmi**. Riziko přivalových povodní je proto nízké. Na základě volně dostupných dat z meteorologické stanice Šumperk bylo vyhodnoceno riziko silných srážek jako střední. V období 2014 až 2023 bylo 12 dní s denním úhrnem srážek vyšší než 30 mm. Takto vydatné srážky představují potenciální riziko ke vzniku přivalových povodní.

Povodňová problematika rovněž souvisí s problematikou změn klimatu. Do budoucna se v této souvislosti předpokládá nárůst četnosti výskytu a intenzity extrémních meteorologických jevů, mezi které patří nejen povodně, ale také delší období sucha a nárůst teploty. Problém v poslední době představují také přivalové (bleskové) povodně, kdy zejména na malých vodních tocích dochází během velmi krátké doby (desítek minut až několika hodin) k prudkému vzestupu hladiny a jejímu následnému rychlému poklesu. Nejčastější příčinou vzniku takovýchto povodní jsou intenzivní přivalové srážky spojené s výskytem silných bouřek v letním období. Přivalovým povodním často předchází plošný odtok vody po svazích. Bude tedy nutné věnovat pozornost adaptaci na změnu klimatu a z ní vyplývajících jevů, např. prostřednictvím úpravy vodního režimu v krajině, kdy je doporučováno jak zvyšování retence vody v krajině, tak umožnění rozlivu povodňových vod.

Riziko sucha

Z pohledu změny klimatu se jeví jako velmi významné riziko narůstající sucha. Se suchem souvisí zejména sezónní a roční srážkové úhrny, kdy se mění významně průtoky ve vodních tocích (sucho x povodeň). V důsledku nedostatku srážek a rostoucího výparu (zejména v jarním a letním období) dochází ke zvýšené suchosti jara a v případě dlouhodobého sucha i léta a celého roku. V rámci globálního oteplování přispělo sucho a horko mimo jiné k rozvoji kůrovcové kalamity, způsobuje problémy zejména v zemědělství, představuje hrozbu pro kondici a obnovu lesů, zásadně ovlivňuje vodní režim v krajině i sídlech. Působení dlouhých období sucha významně ovlivňuje obsah vody v porostech, a to především v teplém létě. Jednou z příčin sucha jsou i nižší průtoky v tocích, ovlivňující hladinu podzemní vody i nižší stavy ve vodních nádržích.

Při dlouhodobější absenci atmosférických srážek a zvýšené evapotranspiraci dochází k **hydrologickému suchu**. V jeho důsledku dochází k deficitům zásob povrchové a podzemní vody, což způsobuje významný pokles průtoky ve vodních tocích a pokles hladiny podzemních vod. Retenční schopnost území zásadně ovlivňuje nástup hydrologického sucha (významné snížení hladin vodních toků).

Absence atmosférických srážek se ve vodních tocích a na hladinách podzemních vod projevuje s určitým zpožděním.

Zemědělské sucho je důsledek interakce mezi klimatem a půdním prostředím. Zemědělské sucho je příčinou nedostatku vláhy pro plodiny.

Půdní sucho lze obecně definovat jako nedostatek vody v kořenové vrstvě půdního profilu, který způsobuje poruchy ve vodním režimu zemědělských plodin i volně rostoucích rostlin. Půdní sucho je základním předpokladem vzniku sucha zemědělského, které je možno zjednodušeně označit jako „promítnutí“ půdního sucha do zemědělské praxe. Intenzita a dopady zemědělského sucha jsou ovšem kromě vlastního deficitu vody v půdě ovlivňovány řadou dalších faktorů biologických (momentální stav porostů, odolnost jednotlivých odrůd vůči suchu), technických (způsob zpracování půdy, úroveň zemědělských strojů) i ekonomických (využití závlah).

Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že se město potýkalo s delším suchým obdobím bez dešťů. Přestože byly na území Šumperka pozorovány delší periody sucha, nemělo město problém s nedostatkem pitné vody. Město v boji proti suchu vybudovalo suché poldry a informuje obyvatelé o nakládání s vodou v období sucha. Portál klimatickazmena.cz ukazuje, že je na území Šumperka pozitivní vodní bilance v krajině, což znamená, že úhrn srážek je vyšší než evapotranspirace. Dle zranitelnosti podzemní vody k suchu, která je sestavena na základě bilance mezi dynamickými zdroji podzemní vody v suchém období a odběry podzemní vody z dané územní jednotky, se Šumperk nachází v oblasti s extrémně nízkou a nízkou zranitelností.

Významnou hrozbou v souvislosti s klimatickou změnou je zhoršení retence vody v krajině a schopnost půdy vázat vodu - dochází k vysychání zdrojů, poklesu hladin podzemní vody a ke změnám ročního vodního režimu mokřadů, vodních ploch i toků. Častým problémem je i kvalita vody (otázka polutantů a čištění).

Jakost povrchových vod

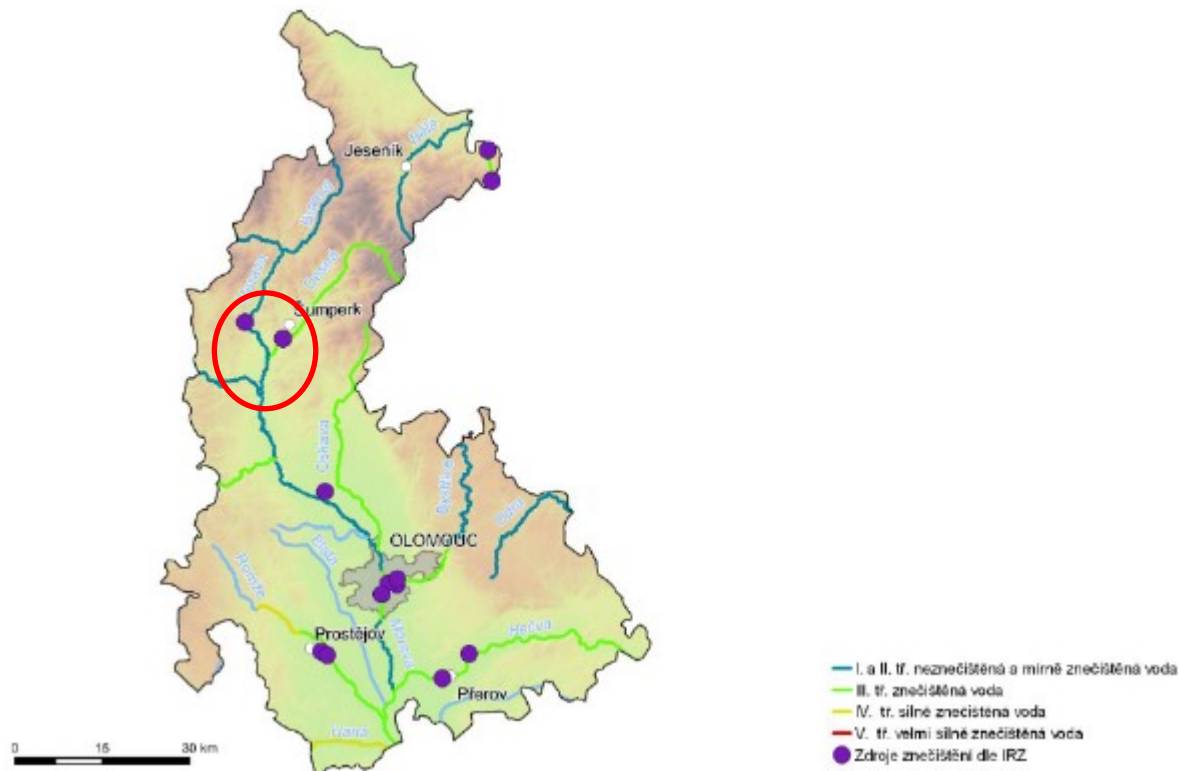
V hodnoceném období 2021–2022 byly toky v Olomouckém kraji hodnoceny převážně I. a II. třídou jakosti. IV. třída jakosti byla zjištěna na dolním toku Romže a Haná. Morava měla na většině toku zjištěnou I. a II. třídu jakosti (neznečištěná a mírně znečištěná voda).

Jakost vody v Olomouckém kraji je ovlivňována plošným znečištěním ze zemědělství i komunálním bodovým znečištěním. Ze zdrojů znečištění, evidovaných v IRZ, je nejvýznamnější potravinářský a těžební průmysl a odpadní vody vypouštěné z ČOV.

Jakost vody je v zájmovém území monitorována na tocích Desné a je hodnocena jako voda ve III. třídě – znečištěná.

Dle predikcí změn klimatu však bude vzhledem ke sníženým průtokům a vyšším teplotám ve vodních tocích zejména v letním období docházet ke zhoršování kvality povrchových vod, což se může odrazit i na zhoršené kvalitě podzemních vod, přičemž zcela zásadní je dopad na vodní ekosystémy tekoucích vod.

Obrázek 5 Jakost vody v tocích v Olomouckém kraji (CENIA, 2023)

Chráněné oblasti přirozené akumulace vod

Oblasti, které pro své přírodní podmínky tvoří významnou přirozenou akumulaci vod, vyhláší vláda nařízením za chráněné oblasti přirozené akumulace vod (CHOPAV). V takovýchto oblastech se v rozsahu stanoveném nařízením vlády limituje řada aktivit.

Do řešeného území zasahuje v jižní části města CHOPAV Kvartér řeky Moravy, který je vymezen po obou březích řeky Moravy až do celkové šíře 4,5 km.

Zranitelné a citlivé oblasti

Zranitelné oblasti jsou území, kde se vyskytují

- povrchové nebo podzemní vody, zejména využívané nebo určené jako zdroje pitné vody, v nichž koncentrace dusičnanů přesahuje hodnotu 50 mg/l nebo mohou této hodnoty dosáhnout,
- povrchové vody, u nichž v důsledku vysoké koncentrace dusičnanů ze zemědělských zdrojů dochází nebo může dojít k nežádoucímu zhoršení jakosti vody.

Šumperk není zařazen mezi zranitelné oblasti.

Citlivé oblasti jsou vodní útvary povrchových vod,

- v nichž dochází nebo v blízké budoucnosti může dojít v důsledku vysoké koncentrace živin k nežádoucímu stavu jakosti vod,
- kteřé jsou využívány nebo se předpokládá jejich využití jako zdroje pitné vody, v níž

- koncentrace dusičnanů přesahuje hodnotu 50 mg/l, nebo
- c) u nichž je z hlediska zájmů chráněných zákonem nutný vyšší stupeň čištění odpadních vod.

Dle Nařízení vlády č. 401/2015 Sb. jsou všechny povrchové vody na území České republiky vymezeny jako citlivé oblasti.

Zásobování vodou a čištění odpadních vod

Město má vybudovanou jednotnou dešťovou kanalizaci, pouze na okraji města v Temenici byla vybudována kanalizace oddílná. V Bratrušovském potoce i v Desné se vyskytují vyšší koncentrace fosforu pocházející z komunálních zdrojů. Napomoci může záměr výstavby splaškové kanalizace v obci Bratrušov s napojením na vlastní ČOV (MOV30701006), záměr intenzifikace ČOV v Novém Malíně (navýšení EO) a průběžné rekonstrukce úseků kanalizace ve městě a doplnění a obnova technologií na ČOV Šumperk.

Město má více zdrojů pitné vody, ze kterých čerpá do veřejného vodovodu – prameniště Luže, skupinový vodovod Kouty – Šumperk, prameniště Rapotín a Olšany. Dle Programu rozvoje vodovodů a kanalizací Olomouckého kraje má dnes město dostatečnou kapacitu zdrojů kvalitní vody, dostatečně velkou akumulaci i vodovodní síť. Akumulace však není rozdělena rovnoměrně, což je dáno omezením přítoku vody z Olšan, ve vodovodním systému města existuje několik čerpacích stanic, jejichž provoz není optimální, problémem jsou také poměrně vysoké ztráty vody v síti.

Město nemá zpracovanou koncepci hospodaření s dešťovou vodou. Dle Studie sídelní zeleně (2020) je z naprosté většiny staveb a veřejných prostranství (i velkých parkovišť) srážková voda odváděna přímo do kanalizace, chybí polopropustné povrchy a systémy na retenci a jímání vody. Není využita přirozená dešťová zálivka pro zeleň (umístění zeleně na zvýšeném terénu nad obrubu, nutnost umělé zálivky).

B.3.6 ZEMĚDĚLSTVÍ A LESNICTVÍ

Změny, kterými prošlo české zemědělství během 50. až 80. let dvacátého století, zejména kolektivizace a intenzifikace v souvislosti s přeměnou tradičního zemědělství na průmyslovou velkovýrobu, zásadním způsobem ovlivnily i vzhled, charakter a ekologickou stabilitu krajiny. Ubylo mezí, remízků a líniových porostů podél cest a vlhkých nivních luk, které měly významný vliv proti erozi a pro zachování stability krajiny a ekosystémů. V horských oblastech Hanušovické a Zábřežské vrchoviny, kde je častý výskyt hospodaření na trvalých travních porostech, stav ekosystému není významně narušen, ale v nížinách na Šumpersku je situace významně horší.

Nadměrná intenzifikace zemědělství spolu s nevhodnými vodohospodářskými zásahy způsobila také rozkolísanost odtokových poměrů, eutrofizaci povrchových vod, znečištění a pokles hladiny podzemních vod a snížení retenční schopnosti krajiny – to je doprovázeno častějším výskytem extrémních such a povodňových událostí. Ohrožením zemědělské krajiny je i spontánní šíření invazních druhů rostlin a záměrné rozšiřování nepůvodních druhů rostlin a živočichů. Ty zcela mění původní rostlinná společenstva a expandují na úkor původních druhů.

Zemědělská půda tvoří téměř 33 % rozlohy území města, administrativního území obce. Největší

rozlohu zaujímá standardní orná půda (506,3 ha dle LPIS k 31.12. 2024) následovaná kulturou trvalý travní porost (396,1 ha).

Dle dat MZE byla především od 60. do 80. let 20. století zemědělská půda odvodňována prostřednictvím otevřených kanálů i trubní drenáže. Z důvodu odvodnění zemědělské půdy byly zregulovány úseky těchto vodních toků: Bratrušovský potok, Hraběšický potok, bezejmenný PB přítok Desné v km 5,690 (IDVT 10186645), IDVT 10200000 (lokalita Za židovským krchovem, odvodněná již ve 20. letech 20. století), IDVT 10190054 (od Liščí Hájovny) a IDVT 10188802 (podél zemědělského družstva v části Dolní Temenice). Největší plošná odvodnění byla realizována v jihozápadní části města (okolí ČOV až k TDK Electronics s.r.o.), lokalita Skřivánčí pole (svahy západně od zástavby části Dolní Temenice) a svahy nad Bratrušovským potokem severně nad městem.

Vzhledem ke svažitosti pozemků jsou téměř všechny bloky orné půdy mimo nivu Desné silně ohroženy vodní erozí, se smyvy i nad 20 tun.ha-1.rok-1. Téměř všechny půdní bloky orné půdy na svazích spadají dle LPIS do mírně erozně až silně erozně ohrožených půd, u nichž je nutné aplikovat protierozní opatření. V k. ú. Dolní Temenice i Horní Temenice probíhají komplexní pozemkové úpravy řešící mj. protierozní opatření. Navržená protierozní opatření jsou součástí aktuálního územního plánu. Jedná se především o liniová opatření po vrstevnicích charakteru příkopů či polních cest v dolních částech pozemků. Výjimkou je trať Skřivánčí pole, kde je navrženo přerušení svahu ve střední části pozemků. Jedná se o lokalitu s nahlášenou erozní událostí (rok 2020, nános splavenin v dolní části pozemku, až 15cm nános sedimentů). Krom plošné eroze je podstatná také eroze rýhová, tedy eroze v dráhách soustředěného odtoku (dále DSO), která může způsobovat zanášení vodních toků a nádrží, ale také ohrožení zástavby. Na základě mapových podkladů bylo identifikováno 12 potenciálně erozně ohrožených DSO.

Z hlediska členění území České republiky na přírodní lesní oblasti (PLO) spadá zájmové území z větší části do PLO 28 Předhoří Hrubého Jeseníku a dílčí jižní část spadá do PLO 34 Hornomoravský úval.

V lesích převažuje smrk ztepilý, vyskytují se zde však i kvalitní přírodní biotopy bučin (hlavně L5.1 Květnaté bučiny), především v lesním komplexu s vyhlídkou Městské skály, a drobné lesní celky dubohabřin v nižších polohách. Lesy na území města jsou intenzivně rekreačně využívány. V řešeném území došlo v období let 1991–2009 oproti starému klimatickému normálu 1961–1990 k nárůstu průměrné roční teploty vzduchu o přibližně 0,6 °C. Vysoká evapotranspirace vedla k nedostatku disponibilní vody a k usychání smrků. Lesy na území města spadají do přírodní lesní oblasti 28 – Předhoří Hrubého Jeseníku, oblasti s vysokou lesnatostí. Zpracováním extrémní kalamity zejména ve smrkových porostech, došlo v posledních letech (2016–2019) k výrazném nárůstu kalamitních holin, i na území města Šumperk.

Rozloha smrku ztepilého se postupně snižuje ve prospěch modřínu opadavého, a především buku lesního. Dle Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem se lze v dané přírodní lesní oblasti domnívat, že navyšování podílu listnatých dřevin bude pokračovat a vzhledem k rychlosti rozpadu jehličnatých porostů se bude toto tempo zrychlovat. Lze se tak dočkat přirozeně druhově pestřejšího smíšeného dřevinného skladby lesů v území, které tvoří monokultury, podpořit zastoupení javoru klenu, dubu, jilmu, lípy a pionýrských dřevin k přípravě stanovišť – břízy, osiky a olše.

Možné dopady změny klimatu v oblasti lesního hospodářství představují:

- ❖ Snížení celkové ekologické stability lesů
- ❖ Vyšší poškození lesů při vichřicích, suchu, požárech a výskytu škůdců a houbových infekcí
- ❖ Zhoršení vodní bilance v období sucha a schopnosti zadržovat vodu
- ❖ Výrazně vyšší riziko vzniku lesních požárů
- ❖ Vyšší ohrožení poškození ohryzem a loupáním kůry zvěří v období sucha
- ❖ Nejohroženější jsou smrkové monokultury
- ❖ Snížení ekonomické výnosnosti lesního hospodaření

Jehličnaté porosty byly zčásti poškozovány kůrovcovou kalamitou a část ploch lesa muselo být vytěženo. Žádoucí je zde obnova porostů a zajištění přirozenější druhové skladby lesních porostů s vyšším využitím listnáčů a stanovištně vhodných druhů dřevin.

B.3.7 PŘÍRODA A KRAJINA

Z hlediska vegetace je území velmi diferencované, s významným podílem zeleně, která zajišťuje zvýšenou ekologickou stabilitu.

Obecným současným problémem ochrany přírody a krajiny zůstává pokles biodiverzity na úrovni druhů, ekosystémů a snížená ekologická stabilita krajiny. Příčinou je působení lidských aktivit, které má významné dopady na rozšíření a početnost planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů, ale i do stavu celých biotopů a ekosystémů. Fungování a stabilitu ekosystémů ohrožuje i spontánní šíření invazních nepůvodních druhů rostlin a živočichů. Klimatická změna tento stav umocňuje a podporuje jejich expanzi na úkor původních druhů.

Obecná ochrana přírody a krajiny

Obecná ochrana přírody a krajiny představuje ochranu krajiny, rozmanitosti druhů, přírodních hodnot a estetických kvalit přírody, ale také ochranu a šetrné využívání přírodních zdrojů. Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny rozlišuje:

- ❖ obecnou ochranu krajiny (ÚSES, VKP, krajinný ráz, přírodní park a přechodně chráněné plochy)
- ❖ obecnou ochranu druhů – veškeré druhy rostlin a živočichů včetně jejich stanovišť jsou chráněny před ničením, poškozováním, sběrem či odchylem. Důležitým nástrojem je ochrana volně žijících ptáků, ochrana dřevin rostoucích mimo les a péče o handicapované živočichy a úprava činnosti záchranných stanic.
- ❖ obecná ochrana neživé části přírody a krajiny (ochrana jeskyní, přírodních jevů na povrchu, které s jeskyněmi souvisejí a paleontologických nálezů a minerálů).
- ❖ zvláštní ochranu vybraných, vzácných nebo vědecky a kulturně významných druhů rostlin a živočichů (druhy kriticky ohrožené, silně ohrožené a ohrožené)
- ❖ V rámci obecné ochrany přírody a krajiny je věnována pozornost také problematice nepůvodních, invazních druhů rostlin a živočichů.

Územní systém ekologické stability

Z hlediska ekologické stability lze považovat rozvoj území za udržitelný, pokud je koeficient ekologické stability (KES) větší než 1. V Šumperku je hodnota koeficientu ekologické stability na úrovni 0,84, je tedy mírně nižší, než je uváděná udržitelná hodnota. Hodnota KES je nejnižší v zemědělské krajině podél řeky Moravy a v sídlech (Zábřeh), zvyšuje se v severní a západní části a směrem do vyšších nadmořských výšek, kde se zvyšuje podíl lesních porostů.

Územní systém ekologické stability (ÚSES) je vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu. Hlavním smyslem ÚSES je posílit ekologickou stabilitu krajiny zachováním nebo obnovením stabilních ekosystémů a jejich vzájemných vazeb.

Územím prochází podél řeky Desné nadregionální biokoridor K89, ve kterém je jižně od zástavby Šumperka vloženo nadregionální biocentrum OK 17 Šumperská niva. Tyto prvky jsou doplněny lokálními biocentry a biokoridory.

Významné krajinné prvky (VKP)

Významný krajinný prvek je dle zákona 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění definován jako ekologicky a geomorfologicky nebo esteticky hodnotná část krajiny utvářející její typický vzhled nebo přispívající k udržení její stability.

Významnými krajinnými prvky jsou lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera, údolní nivy. Dále jsou jimi jiné části krajiny, které zaregistruje podle § 6 zákona č.114/1992 Sb. orgán ochrany přírody jako významný krajinný prvek, zejména mokřady, stepní trávníky, remízy, meze, trvalé travní plochy, naleziště nerostů a zkamenělin, umělé i přirozené skalní útvary, výchozy a odkryvy. Mohou jimi být i cenné plochy porostů sídelních útvarů včetně historických zahrad a parků.

Dále jsou jimi jiné části krajiny, které zaregistruje podle § 6 orgán ochrany přírody jako významný krajinný prvek, zejména mokřady, stepní trávníky, remízy, meze, trvalé travní plochy, naleziště nerostů a zkamenělin, umělé i přirozené skalní útvary, výchozy a odkryvy.

V území se nachází mnoho významných krajinných prvků ze zákona, tj. lesy, vodní toky, vodní plochy a údolní nivy. Dále se zde nachází VKP Bludovská stráž.

Jižní část území včetně zástavby pod historickým jádrem města leží v nivě řeky Desná (VKP ze zákona). Nivy zajišťují významné funkce z pohledu adaptace na změnu klimatu: retence, retardace a přirozená akumulace povrchového odtoku; infiltrace povrchové vody; zadržování splavenin, živin i polutantů; vznik, vývoj a udržování nivních typů půd; přírodní biotopy a migrační koridory; zajištění diverzity v krajinném měřítku. Ačkoli je přirozený vývoj Desné v území zastaven a nemůže se díky tlumivým rozlivům povodní projevit většina výše uvedených funkcí, je úsek Desné od jezu Sumtex (ř. km 10,4) v přírodě bližší trase (meandrující), kde větší zdržení vody a přirozená variabilita ukládání substrátu podporuje původní přírodní společenstva – viz zmapovaný přírodní biotop M4.1 Štěrkové náplavy bez vegetace a V4B Makrofytní vegetace vodních toků, stanoviště s potenciálním výskytem vodních

makrofytů nebo se zjevně přirozeným či přírodě blízkým charakterem koryta (popis a způsob ochrany jednotlivých přírodních biotopů je uveden v on-line dostupné publikaci Chytrý a kol. (2010).

Ostatní úseky Desné a její hlavní přítoky na území města jsou značně napřímené a zahloubené, s navazující zástavbou často až na břehovou hranu toku. Tím je značně omezena možnost revitalizace toků a podpora nivních funkcí, viz výše, vodní ekosystémy jsou přitom nejzranitelnějšími částmi území v rámci klimatické změny. Potenciál ke zlepšení vodních ekosystémů a k podpoře nivních funkcí lze spatřovat v důkladné územní ochraně dosud nezastavěné nivy řeky Desné a ploch podél jejích přítoků pro realizaci revitalizačních opatření na tocích i v nivě.

Jižní část území města spadá do povodí Desná od toku Merta po ústí do toku Morava (MOV_0170), s vyhodnocenými charakteristikami povodí správcem povodí Moravy. Biologická složka ekologického stavu Desné, konkrétně ryby, se nachází v kategorii poškozený. Důvodem mohou být nepřekonatelné migrační bariéry na tocích (jez Sumtex, jez Bělídlo, MVE Bělídlo) bez funkčních migračních objektů, tak čistota vody (N-NH₄, Pcelk., fluoranthen).

Přírodní biotopy

Na území města se nachází pouhé zbytky přírodních biotopů, tedy typických společenstev, které se vyvíjejí bez lidského zásahu či naopak v rámci šetrného způsobu obhospodařování (přírodě blízké louky). Za zranitelné přírodní biotopy lze považovat především ty, které jsou závislé na vodním režimu – např. biotop K2.1 Vrbové křoviny hlinitých a písčitých náplavů a M1.1 Rákosiny eutrofních stojatých vod (bezejmenný vodní tok IDVT 10197259 ústící do Temence), L2.2 Údolní jasanovo-olšové luhy (zbytky vázané na vodní toky a pár údolnic mimo zástavbu), M1.7 Vegetace vysokých ostřic (údolnice a prameniště bezejmenného potoka v lokalitě Temenice) a T1.6 Vlhká tužebníková lada (několik údolnic v části Horní Temenice). Jedná se o pouhé fragmenty přírodních biotopů v silně odvodněném a urbanizovaném území.

Památné stromy

Na území města se nachází 3 vyhlášené památné stromy – Divišova lípa u domu č.p. 2213/147 na ul. Bohdíkovská v Horní Temenici, Liliovník u Barborky v zahradě u č. p. 7 v Tereziánské ulici a Lípa Johanna II. z Lichtenštejna "Johanka" v ulici Zemědělská v parčíku před hlavní budovou Střední odborné školy. Stromy mají vyhlášená ochranná pásma. Město eviduje také 7 významných stromů.

Přírodní parky

K ochraně krajinného rázu je dle § 12 odst. 3 možno zřídit přírodní park, v němž je možné obecně závazným právním předpisem omezit takové využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení stavu tohoto území. Institut přírodního parku je využíván zejména tam, kde se nachází krajinné celky s významnými estetickými hodnotami, zastoupením přírodních prvků a harmonicky začleněnými kulturními fenomény.

Na území města nezasahuje žádný přírodní park.

Natura 2000

Do zájmového území města Šumperk nezasahuje žádná ptačí oblast ani evropsky významná lokalita. V okolí města se nacházejí tyto ptačí oblasti nebo EVL:

- ❖ PO Králický Sněžník – 2 km severně
- ❖ EVL Ruda nad Moravou – 3 km západně
- ❖ EVL Žďár – 3 km západně
- ❖ EVL Horní Morava – 3 km jihozápadně
- ❖ EVL Údolí Malínského potoka – 4,5 km jihovýchodně
- ❖ EVL Račinka – 4 km východně

Zvláště chráněná území

Do zájmového území nezasahují žádná velkoplošná ani maloplošná zvláště chráněná území.

Veřejná zeleně

Město má zpracovávánu Studii sídelní zeleně (2020), ve které definuje problémy a navrhuje kritéria a pravidla pro zlepšení stavu zeleně. V souladu s častějším výskytem vysokých teplot a epizod sucha bude městem vysazována odolnější (teplomilnější a suchomilnější) vegetace, která lépe odolá podmínkám prostředí. Vhodná je podpora původních teplomilných druhů rostlin, které lépe podpoří původní druhy živočichů, což je ve studii uvedeno, uvádí odkaz na autochtonní druhy dřevin. Nezbytná je ochrana vzrostlých stromů, které mohou mít ochlazovací efekt rovnající se až 10 běžným klimatizacím. Studie sídelní zeleně navrhuje dosadbu dlouhověkých dřevin na konkrétní lokality.

Podstatou ochrany zeleně je jejich ochrana prostřednictvím nezastavitelných ploch. Neexistence vymezených nezastavitelných ploch chráněných pro modrozelenou infrastrukturu může do budoucna znamenat postupnou ztrátu stávajících, ale i potenciálně vhodných lokalit, tedy účinných ochlazujících prvků v území a zdrojů biodiverzity. Podstatná je nejen ochrana a péče, ale také propojení zeleně, byť nesouvislé, přírodě blízkými plochami, a vytvořit soustavu nezastavitelných ploch. Ta je podstatná pro zajištění migrační prostupnosti v silně fragmentovaném území, v zajištění přežití populací výměnou jedinců. Tyto plochy jsou podstatné i pro obyvatele města, město se souvisle zastavěným územím bez ochlazujících ploch v letních měsících, nevykazuje přílišnou atraktivitu.

Pro živočichy a houby jsou podstatné senescentní stromy, které jsou zdrojem biodiverzity. Stromy s dutinami nejsou vždy nebezpečím, mohou být ošetřeny tak, aby byly zachovány. Pro druhy otevřeného bezlesí je podstatná mozaiková seč, která umožní přežití populací různých druhů. Ve studii sídelní zeleně nebyly tyto aspekty uvedeny. Podstatné je zajištění vody v území pro živočichy – tůň, bezpečné umělé mělké pozemní deprese, pozemní fontány v parcích a vyvýšená pítka pro ptáky. Ty nejsou na území města dostatečné (Dvořákovy sady, Smetanovy sady, Jiráskovy sady, Sady Bohuslava Martinů).

Invazní druhy

Specifickou problematikou v obecné ochraně rostlin a živočichů je problematika invazních druhů, tedy těch druhů, jejichž introdukce a/nebo šíření ohrožuje biologickou diverzitu. Negativním působením nepůvodních druhů je pronikání do „přirozených“ společenstev a potlačování původních druhů. Následně dochází k rozvrácení společenstva a často tento proces končí vznikem silně pozměněných (v extrémních případech monocenózních) společenstev, která jsou výrazně druhově ochuzena. Dalším negativem jsou zdravotní rizika některých invazních rostlin, které mohou obsahovat jedovaté, nebo fototoxické látky, případně silné alergenů.

K nejznámějším invazním druhům rostlin, které se v zájmovém území také nacházejí, patří netýkavka žláznatá (*Impatiens glandulifera*), křídlatka japonská (*Reynoutria japonica*) a zlatobýl kanadský (*Solidago canadensis*). Invazní druhy se vyskytují místy podél řeky Desné, případně v dalších lokalitách.

B.3.8 STARÉ EKOLOGICKÉ ZÁTĚŽE

Za starou ekologickou zátěž (SEZ) se považuje závažná kontaminace horninového prostředí, podzemních nebo povrchových vod, ke které došlo nevhodným nakládáním s nebezpečnými látkami v minulosti (zejména se jedná např. o ropné látky, pesticidy, PCB, chlorované a aromatické uhlovodíky, těžké kovy apod.). Tento závažný stav byl způsobem používáním k životnímu prostředí nešetrných, ale ve většině případů povolených technologií a chemických látek. Nejedná se o produkt současných činností ani současných havarijních stavů. SEZ ohrožuje zdraví člověka nebo složky životního prostředí a její původce již neexistuje nebo není znám.

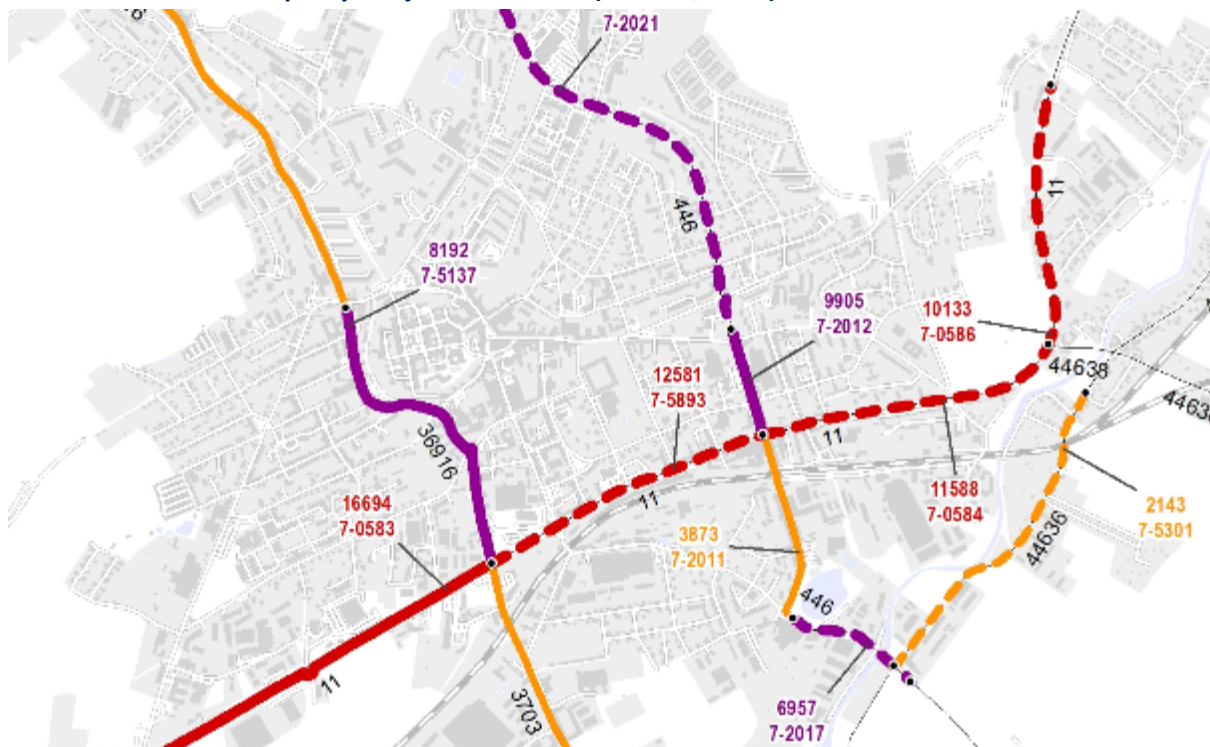
K roku 2024 se na území města Šumperk nacházelo 15 lokalit se starou ekologickou zátěží (nejčastěji skládky nebo bývalé tovární objekty nebo jejich části). Cílem by měla být sanace a rekultivace těchto lokalit a jejich optimální využití.

B.3.9 HLUK

Obecně má hluk významný negativní vliv na zdraví obyvatel, kdy buď přímo působí na sluch obyvatel (spíše v případě krátkodobého, ale intenzivního zdroje hluku) nebo, v případě dlouhodobého vystavení se hluku, vyvolává u obyvatel odvozené poruchy (vysoký krevní tlak, snížení imunity, chronická únava, snížení kvality spánku, deprese, zhoršení paměti, ztráta pozornosti a jiné).

Dominantním zdrojem hluku jsou silnice č. I/11. na které intenzita dopravy dosahuje přes 16 tis. vozidel/24h. Silnice I/44 je v blízkosti zástavby a situace není zela vyhovující. Na navazujícím úseku č. II/446 dosahuje intenzita dopravy až 10 tis. automobilů/24h.

Obrázek 6 Intenzita dopravy v zájmovém území (dle ŘSD, 2021)

B.3.10 HISTORIE, KULTURNÍ A HISTORICKÉ HODNOTY

Současná podoba krajiny je výslednicí tisíce let trvajících procesu přeměny krajiny z jejího přirozeného, člověkem nedotčeného stavu do kulturní podoby. Tento proces byl odstartován zhruba před deseti tisíci lety, kdy pravěký člověk zvolil usdlý způsob života a různými prostředky začal přetvářet okolí svého obydlí – v období neolitu. Následné proměny krajinné struktury gradovaly v období pozdního středověku s rozmachem osídlení, zasahujícího od nížin po vrchoviny a podhůří hor.

Historický vývoj krajiny Šumberska sahá až k období mladší doby kamenné – nejstarší doklady osídlení pocházejí z prostoru nivy řeky Moravy a Desné, která je tzv. starou sídelní krajinou. Kolonizace postupovala od 6. tis. př. n. l. podél velkých řek a rozšiřovala se do míst s úrodnými sprašovými půdami.

Kulturní a historické hodnoty jsou dokladem historického vývoje, který je spojen s geografickými podmínkami a postupným osídlováním krajiny. Dochované doklady osídlování krajiny jsou zejména:

- ❖ sídelní struktura s půdorysným a hmotovým obrazem venkovských sídel dochovaným především v jejich jádrech, bohužel v mnohých případech poznamenaných necitlivou zástavbou rodinných a bytových domů v 70. a 80. letech minulého století,
- ❖ koncentrace nemovitých historických a kulturních památek, popřípadě archeologických nálezů, prohlášených za památkovou rezervaci nebo památkovou zónou (Městská památková zóna Šumperk).

Městská památková zóna Šumperk byla vyhlášena v roce 1995. Tvoří ji historické centrum města a přilehlá zástavba s parkem a kostelem sv. Barbory. Uprostřed čtvercového náměstí stojí honosná neorenesanční radnice. Na náměstí i v přilehlých ulicích se dochovalo velké množství patrových

měšťanských a činžovních domů. Svými architektonickými úpravami dokládají vývoj města od středověku až do konce 19. století. Najdete zde také zbytky hradebních zdí nebo zámek z počátku 16. století.

Mezi další památkově významné objekty, které mají nebo v minulosti měly vztah k historii a ke krajině, podle jejich typu patří kostely, kaple, Temenická tvrz, usedlosti, ostatní památky typu božích muk, smírčích křížů apod. Některé z těchto prvků je prohlášeno kulturní památkou.

Potenciálním rizikem pro kulturní hodnoty může být např. nešetrně provedená energetická opatření na některých objektech, které jsou památkově hodnotné. Tomuto SECAP předchází v rámci své implementační části stanovením opatření pro předcházení těmto vlivům.

Několik lokalit patří mezi území s archeologickými nálezy různých kategorií.

B.4 STÁVAJÍCÍ PROBLÉMY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V DOTČENÉM ÚZEMÍ

Stav životního prostředí včetně současných problémů je popsán podrobně v předcházejících kapitolách. Níže je uveden hlavní souhrn nejvýznamnějších problémů:

Klima a změna klimatu

- ❖ Narůstající počet událostí s extrémními projevy počasí (sucho, povodně, snižování zásob vody v půdě, pokles hladin vodních zdrojů).
- ❖ Postupně se zvyšující vliv vysokých teplot a čtenějších vln veder na zdraví především zranitelných skupin obyvatel (senioři, chronicky nemocní, děti).

Ovzduší, hluk, zdraví

- ❖ Kvalita ovzduší ovlivněná zejména lokálními topeništi a dopravou
- ❖ Překračování imisních limitů B(a)P na části území
- ❖ Hluk ze silniční dopravy zejména z komunikací I/11 a II/446
- ❖ Dochází ke stárnutí populace. Nutnost zajištění zdravotních a sociálních služeb pro seniory.
- ❖ Ohrožení citlivých skupin obyvatel nárůstem teplot

Příroda a krajina, zeleň

- ❖ Potenciální střet podmínek ochrany přírody a některých rozvojových aktivit (např. silniční doprava, výstavba)
- ❖ Částečně nefunkční ÚSES
- ❖ Problematika invazních druhů

Voda

- ❖ Průmyslové a komunální znečištění vodních toků (Desná)
- ❖ Existence záplavových území a výskyt povodní v předchozích desetiletích
- ❖ Dopady klimatické změny (riziko bleskových povodní, sucho omezující další rozvoj a udržování zeleně, odumírání lesních porostů)

Půda, lesy a využití území

- ❖ Erozní ohrožení půd z důvodu nedostatku stabilizačních prvků v krajině
- ❖ Zábory zemědělského půdního fondu
- ❖ Narušený stav lesních porostů, nepřírozená druhová skladba

Horninové prostředí, staré ekologické zátěže

- ❖ Přítomnost starých ekologických zátěží s dosud nerealizovanými opatřeními k jejich eliminaci
- ❖ Existence území ohrožených erozí – omezení pro rozvoj, riziko aktivace a ztrát na majetku

Kulturní a historické hodnoty

- ❖ Riziko negativního ovlivnění kulturních a památkových hodnot nevhodnými úpravami objektů

C. PŘEDPOKLÁDANÉ VLIVY KONCEPCE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A VEŘEJNÉ ZDRAVÍ VE VYMEZENÉM DOTČENÉM ÚZEMÍ

Níže jsou uvedeny obecné předpoklady vlivu na životní prostředí dle charakteru koncepce SECAP Šumperk a specifika řešeného území vzhledem k aktuální verzi návrhové části koncepce.

Při zohlednění stávajících problémů životního prostředí uvedených v kapitole C.4 byly identifikovány potenciální vlivy SECAP Šumperk na základě posouzení aktuálního znění její návrhové části vůči jednotlivým sledovaným složkám a problémovým okruhům životního prostředí relevantním k zaměření posuzovaného dokumentu a analýze životního prostředí a stávajících problémů životního prostředí v předchozí kapitole.

Potenciální vlivy SECAP Šumperk na jednotlivé složky životního prostředí jsou uvedeny v tabulce.

Tabulka 4 Potenciální odhadované vlivy SECAP Šumperk na složky životního prostředí

Problémový okruh životního prostředí relevantní vzhledem k SECAP	Specifické problémy ŽP relevantní vzhledem SECAP	Předběžná identifikace vlivů na ŽP v důsledku uplatňování navržených opatření
Klima a změna klimatu, adaptace	Narůstající počet událostí s extrémními projevy počasí (sucho, povodně, vlny veder). Zvyšující se teploty, efekt tepelného ostrova.	V případě uplatňování navržených opatření bude podpořena adaptace území na změny klimatu. Dále je předpokládáno pokračování ve snižování energetické náročnosti budov, využití OZE a podpora udržitelných forem dopravy s nižšími emisemi skleníkových plynů. <i>Jsou očekávány pozitivní vlivy. Lze očekávat snížení dopadů klimatických změn, snížení vlivů obcí na klima a zlepšení adaptace území na změny klimatu.</i>
Ovzduší, hluk, zdraví Zdraví obyvatel, hluk	Vliv lokálních topenišť a dopravy na znečištění ovzduší. Překračování imisních limitů benzo(a)pyrenu. Hlukové zatížení. Zdravotní rizika vyplývající z dopadů změn klimatu.	V rámci SECAP je cílem podporovat mitigační opatření s nižšími emisemi CO ₂ , a to především v oblasti energetiky a udržitelných forem dopravy. Tímto bude snižována také spotřeba paliv a tím i emise znečišťujících látek do ovzduší. Kromě energetiky budou podporovány také ekologicky šetrnější druhy dopravy s nižší hlučností oproti IAD. Hlučnost a znečištění ovzduší jsou jedněmi z prekurzorů zdraví obyvatel. Nižší emise CO ₂ přispívají v dlouhodobém horizontu k ochraně klimatu a tím i nárůstu teplot. <i>Jsou očekávány pozitivní vlivy. Opatření uvedené v koncepci sniží produkci znečišťujících látek z dopravy a z vytápění a bude tak mít pozitivní vliv na kvalitu ovzduší. Současně dojde ke snížení spotřeby energie a omezené emisí skleníkových plynů. Očekávají se pozitivní vlivy na zdraví obyvatel, zejména díky nižší hlučnosti z dopravy a snížení množství emisí znečišťujících látek do ovzduší.</i>

Problémový okruh životního prostředí relevantní vzhledem k SECAP	Specifické problémy ŽP relevantní vzhledem SECAP	Předběžná identifikace vlivů na ŽP v důsledku uplatňování navržených opatření
Ochrana přírody a krajiny, zeleň, půda a lesy	Střet podmínek ochrany přírody s rozvojovými záměry. Jen zčásti funkční ÚSES, riziko šíření invazních druhů. Pokračující zábory zemědělské půdy, erozní ohrožení půd, narušený stav lesů.	V případě uplatňování navržených opatření bude podpořeno zlepšení nakládání se srážkovými vodami v obcích a krajině a rozvoj modrozelené infrastruktury. V adaptační části jsou rovněž navržena opatření pro zlepšení stavu krajiny. <i>S pomocí výše uvedených opatření lze očekávat pozitivní vlivy na zmírnění dopadů klimatické změny v území.</i>
Voda	Zhoršená jakost vody ve vodních tocích. Riziko říčních povodní a zvyšující se riziko povodní z přívalových srážek.	Dílní částí SECAP je také návrh adaptačních opatření, kdy je předpokládáno řešení ochrany před povodněmi a také efektivnější nakládání se srážkovými vodami v území. <i>S pomocí adaptačních opatření lze očekávat pozitivní vlivy na zmírnění dopadů klimatické změny v území, například rizika povodní.</i>
Kulturní a historické hodnoty	Riziko negativního ovlivnění kulturních a památkových hodnot v území nevhodnými úpravami objektů (např. zateplení, OZE aj.)	Předpokládá se realizace opatření ke snížení spotřeby energie a tím i produkce skleníkových plynů. <i>Při vhodné realizaci lze za dodržení podmínek pro ochranu kulturních a historických hodnot v území předpokládat neutrální až mírně pozitivní vlivy na kulturní a historické hodnoty v území.</i>

Z výše uvedeného vyplývá, že nejsou předpokládány negativní vlivy na jednotlivé složky životního prostředí.

Negativní vlivy by byly potenciálně možné pouze v případě nevhodné/neodborné realizaci projektů. Proto byla do koncepce pro předcházení případným negativním vlivům do Implementační části zapracována Opatření k prevenci negativních vlivů na životní prostředí. Textace je následující:

Prevence negativního vlivu na životní prostředí

SECAP Šumperk je dokumentem, jehož cílem je snížení vypouštěného množství emisí skleníkových plynů a lepší adaptace obcí na změny klimatu. Obě tyto oblasti lze obecně hodnotit z hlediska vlivů na životní prostředí pozitivně.

Při plánování navazujících projektů budou projekty projednány s dotčenými orgány s cílem předejít potenciálním negativním vlivům. Jedná se zejména o oblasti:

- ❖ *Ochrana kulturních a památkových hodnot – při případné realizaci opatření na nemovitostech spadajících pod památkovou ochranu podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (nemovité kulturní památky, území s archeologickými nálezy, a další)*

bude garant každé aktivity vyžadovat v rámci projekční přípravy projednání záměru s odbornou organizací státní památkové péče proto, aby bylo vyloučené, že by mohl mít projekt negativní vliv na památkové hodnoty v území.

Toto se týká především případných energetických a adaptačních opatření na nemovitých kulturních památkách nebo objektech.

- ❖ *Ochrana přírodně hodnotných území – územní systém ekologické stability, významné krajinné prvky aj. V takovém případě bude projekt projednán s příslušným orgánem ochrany přírody nebo Agenturou ochrany přírody a krajiny (AOPK ČR), případně dalšími příslušnými orgány. Tímto budou potenciální dopady na přírodní hodnoty v území minimalizovány, resp. eliminovány.*

Aplikace SECAP a realizace opatření, které jej naplňují, je ve vztahu k životnímu prostředí, sociálnímu a hospodářskému systému, k přírodním i kulturním hodnotám, výhradně pozitivní.

D. DOPLŇUJÍCÍ ÚDAJE

D.1 VÝČET MOŽNÝCH VLIVŮ KONCEPCE PŘESAHUJÍCÍCH HRANICE ČESKÉ REPUBLIKY

Zaměření a rozsah koncepce SECAP Šumperk a jeho působnost pro území města Šumperk, které se nachází mimo hranici s Polskem, nepředpokládá žádné negativní vlivy, které by přesahovaly hranice České republiky. Pokud by takové vlivy byly zjištěny v průběhu posuzování, bude na tuto skutečnost neprodleně upozorněn příslušný úřad. Koncepce je určena výhradně pro obce v řešeném území.

D.2 MAPOVÁ DOKUMENTACE A JINÁ DOKUMENTACE TÝKAJÍCÍ SE ÚDAJŮ V OZNÁMENÍ KONCEPCE

Mapová dokumentace, týkající se dotčeného území, je vesměs uvedena v textu Oznámení. Seznam hlavních podkladových materiálů, které byly použity pro zpracování tohoto Oznámení, je uveden v kapitole "Seznam použitých podkladů".

D.3 DALŠÍ PODSTATNÉ INFORMACE PŘEDKLADATELE O MOŽNÝCH VLIVECH NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A VEŘEJNÉ ZDRAVÍ

Základní informace o potenciálních vlivech koncepce na životní prostředí, které byly známy v době zpracování oznámení, jsou uvedeny v předcházejících kapitolách.

D.4 STANOVISKO ORGÁNU OCHRANY PŘÍRODY, POKUD JE VYŽADOVÁNO PODLE § 45I ODS. 1 ZÁKONA Č. 114/1992 SB., VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ.

Informace o zpracování koncepce SECAP Šumperk s jeho charakteristikou byla zaslána dotčeným orgánům ochrany přírody s žádostí o stanovisko k potenciálním vlivům Koncepce na území soustavy NATURA 2000 (stanovisko podle § 45i odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů). Z obdržených stanovisek plyne, že **je možno** vyloučit významný vliv na území soustavy NATURA 2000.

Stručné obsahové znění doručených stanovisek OOP k vlivu koncepce na EVL a PO, dle zákona 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů	
Krajský úřad Olomouckého kraje – Odbor životního prostředí a zemědělství	Záměr nemůže mít samostatně nebo ve spojení s jinými záměry a koncepcemi významný vliv na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality ani ptačí oblasti.
AOPK ČR - RP Olomoucko - Oddělení SPRÁVA CHKO JESENÍKY	Uvedený záměr nemůže mít samostatně nebo ve spojení s jinými záměry nebo koncepcemi významný vliv na předmět ochrany nebo celistvost ptačí oblasti Jeseníky, v níž je předmětem ochrany chřástal polní a jeřábek lesní, ani na EVL Údolí Malínského potoka, kde je předmětem ochrany šikoušek zelený.

Kopie stanoviska je uvedena níže:

**Krajský úřad Olomouckého kraje
Odbor životního prostředí a zemědělství
Jeremenkova 40a, 779 00 Olomouc**

č. j.: KUOK 52351/2025	V Olomouci dne 28. 4. 2025
SpZn: KÚOK/41978/2025/OŽPZ/7498	
vyřizuje: Mgr. Tomáš Berka	Dle rozdělovníku
tel.: 585 508 389	
datová schránka: qiabfmf	
e-mail: t.berka@olkraj.cz	
Počet listů: 2	
Počet příloh: 0	
Počet listů/svazků příloh: 0	

Stanovisko s vyloučením významného vlivu na lokality soustavy Natura 2000

Krajský úřad Olomouckého kraje, odbor životního prostředí a zemědělství, jako orgán ochrany přírody, příslušný podle § 77a odst. 4 písm. o) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOPK“), po posouzení záměru „Akční plán pro udržitelnou energii a klima v Šumperku“ žadatele „Město Šumperk, nám. Míru 364/1, 787 01 Šumperk, IČO: 003 03 461“ zastoupený společností „ASITIS s.r.o., Vážného 10, 621 00 Brno“ vydává v souladu s § 45i odst. 1 ZOPK toto stanovisko:

Záměr nemůže mít samostatně nebo ve spojení s jinými záměry a koncepcemi významný vliv na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality ani ptáčích oblastí

Odůvodnění: Akční plán pro udržitelnou energii a klima (Sustainable Energy and Climate Action Plan, SECAP) je zásadní dokument spojený s členstvím obce v Paktu starostů a primátorů. Při vstupu do paktu se obec zaváže ke snížení emisí skleníkových plynů a k adaptaci prostředí na klimatickou změnu. Aby bylo tyto závazky možné vyhodnocovat, je nezbytné mít situaci ve zkoumaném území exaktně zmapovanou a prozkoumanou. Průběžně je pak potřeba údaje doplňovat o aktuální stav a vyhodnocovat. Každá obec v Paktu starostů a primátorů proto má povinnost vypracovat SECAP, který toto mapování situace a přesné vyhodnocení údajů bude obsahovat.

Kromě analýzy spotřeby energie, emisí skleníkových plynů a rizik a hrozeb vyplývajících ze změny klimatu SECAP obsahuje také seznam opatření, která mají dovést obec ke splnění nastavených závazků. Opatření jsou navržena ve formě akčního plánu a reagují na konkrétní zjištěné nedostatky. Snaží se při tom naplnit zjištěný potenciál, který obec má. Součástí návrhů opatření by mělo být i exaktní vyhodnocení očekávaných přínosů, tedy úspory GHG a snížení rizika vyplývajícího ze změny klimatu.

SECAP se zabývá těmi oblastmi, které se přímo nebo nepřímo dotýkají aktivit a majetku obce nebo ve kterých se obec plánuje angažovat, či provádět opatření. Mezi různými obcemi či městy se zahrnuté oblasti do určité míry liší. Vždy platí, že samospráva sama a o sobě může mnohé, ale drtivou většinu opatření (zejména

v oblasti energetiky) je nutno vykonat ostatními lokálními aktéry (firmy, občané, stát, neziskový sektor). Samospráva má v tomto směru velký koordinační a iniciační potenciál.

Cílem návrhů adaptačních opatření je ukázat možnosti, jak zmírnit dopady změny klimatu na život obyvatel i na pobyt návštěvníků v řešeném území města Šumperka. Adaptační opatření cíleně reagují na vyhodnocená rizika a připravují území na nevyhnutelné následky klimatické změny. V rámci SECAP jsou navrhovány tyto typy adaptačních opatření nebo projekty: Územní studie Identifikace nezbytných nezastavitelných částí krajiny pro modrozelenou infrastrukturu na území města Šumperk; Projekty revitalizací úseků vodních toků a niv; Eliminace odvodňovacích zařízení v krajině – odstranění či přerušení odvodňovacích prvků a realizace tůní a mokřadů ve vybraných lokalitách; Studie Obnova prameništ na území města Šumperk; Projekty Zprůchodnění jezů Sumtex a Bělidla na řece Desná – přírodě blízká obtoková koryta (bypassy) či jiné přírodě blízké typy rybních přechodů; Realizace opatření k podpoře původních druhů rostlin a živočichů na veřejných prostranstvích a budovách; Realizace návrhů Studie sídelní zeleně – Šumperk-intravilán (2020); Zásady koordinace a úpravy tras inženýrských sítí ve veřejném prostoru ve prospěch modrozelené infrastruktury; Identifikace biotopových stromů pro ochranu a péči; Realizace krajinotvorných opatření, především na velkých blocích orné půdy a v drahách soustředěného odtoku; Realizace či obnova účelových komunikací; Doplnění zeleně podél účelových komunikací; Realizace protipovodňových a protierozních opatření; Opatření ke zlepšení čistoty vod; Pořízení Koncepce hospodaření s dešťovou vodou pro území města Šumperk; Standardy pro odvodnění veřejných komunikací a prostranství; Realizace opatření ke zefektivnění vodovodní sítě; Vzdělávání a osvěta; Majetkové záležitosti; Podpora dobrovolnických akcí.

Územím dopadu vyčleněným pro realizaci koncepce je území města Šumperka. Vymezené území představuje území realizace a dopadu jednotlivých opatření a úkolů, které budou připravovány a realizovány na základě koncepce. Opatření budou zaměřena čistě na území města, působnost mimo uvedené území lze předpokládat jen nepřímo v ojedinělých případech (např. podpora veřejné dopravy se může týkat i okolních spádových obcí).

Do zájmového území nezasahuje žádná lokalita soustavy Natura 2000. Ve vzdálenostech od 2 km do 4,5 km od zájmového území je vymezena ptáčí oblast (dále jen „PO“) CZ0711016 Králický Sněžník, jejímž předmětem ochrany je chřástal polní (*Crex crex*) a jeho biotop, vyhlášena evropsky významná lokalita (dále jen „EVL“) CZ0713739 Ruda nad Moravou, kde je předmětem ochrany netopýr černý a netopýr velký, EVL CZ0713374 Horní Morava, kde je předmětem ochrany mihule potoční, EVL CZ0712197 Žďár, kde je předmětem ochrany sleziník nepravý, EVL CZ0713004 Račinka, kde je předmětem ochrany mihule ukrajinská, EVL CZ0715025 Údolí Malínského potoka, kde je předmětem ochrany šikoušek zelený.

Z výše uvedeného přehledu je zřejmé, že aktivity a projekty obsažené v SECAP Šumperk jsou směřovány do oblasti energetiky a adaptací, a jejich cílem je primárně zlepšit stav životního prostředí. Současně se na území města Šumperka nenachází žádné EVL a PO a nejbližší jsou vzdálené 2 km a více. Koncepce má působnost pouze pro území města Šumperk. Vzhledem k výše uvedenému dospěl krajský úřad k názoru, že záměr nemůže mít významný negativní vliv na předměty ochrany jmenovaných ani jiných lokalit soustavy Natura 2000, a to včetně kumulativního vlivu.

Krajský úřad dodává, že jednotlivé konkrétní záměry bude nutné posoudit samostatně podle § 45i ZOPK.

otisk úředního razítka

Bc. Ing. Renata Honzáková
vedoucí oddělení ochrany přírody
Krajského úřadu Olomouckého kraje

Rozdělovník (prostřednictvím DS):
Město Šumperk, nám. Míru 364/1, 787 01 Šumperk, IČO: 003 03 461 zastoupené
společností ASITIS s.r.o., Vážného 10, 621 00 Brno

Za správnost vyhotovení odpovídá: Mgr. Tomáš Berka

ronický podpis: 29.4.2025
šifra autora podpisu:
no: Renata Honzáková
I PostSignon Qualified CA 4
se do: 3.9.2026 15:36 +02:00

- 3 -

AOPK ČR - RP Olomoucko
Oddělení **SPRÁVA CHKO JESENÍKY**
Šumperská 83
790 01 Jeseník
ID DS: hwzdyhr
e-mail: jeseniky@aopk.gov.cz
www.aopk.gov.cz

ASITIS s.r.o.
Vážného 10
621 00 Brno

NAŠE Č. J.: 01870/OM/2025

VYŘIZUJE: Daniel Křenek

DATUM: 28. 4. 2025

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, regionální pracoviště Olomoucko, oddělení Správa CHKO Jeseníky (dále jen „Agentura“) jako orgán ochrany přírody příslušný podle § 75 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 78 odst. 5 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále jen „zákon“), po posouzení koncepce „Akční plán pro udržitelnou energii a klima v Šumperku“ (SECAP Šumperk)“ jehož navrhovatelem je ASITIS s.r.o., IČ 07836686, Vážného 10, 621 00 Brno, dále jen „předkladatel,“ doručeného Agentuře dne 01.04.2025 č.j. 01583/OM/2025, vydává v souladu s § 45i odst. 1 zákona toto

STANOVISKO:

Uvedený záměr **nemůže** mít samostatně nebo ve spojení s jinými záměry nebo koncepcemi významný vliv na předmět ochrany nebo celistvost ptačí oblasti Jeseníky, v níž je předmětem ochrany chřástal polní a jeřábek lesní, ani na EVL Údolí Malínského potoka, kde je předmětem ochrany šikoušek zelený.

ODŮVODNĚNÍ:

Agentuře byla dne 01.04.2025 doručena žádost předkladatele ze dne 21.02.2025 o vydání stanoviska dle § 45i zákona, zda koncepce „Akční plán pro udržitelnou energii a klima v Šumperku“ (SECAP Šumperk)“ může mít samostatně nebo ve spojení s jinými koncepcemi nebo záměry významný vliv na příznivý stav předmětu ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti. Tato koncepce se týká výhradně území města Šumperk a nezasahuje do žádné EVL ani ptačí oblasti. Nejbližší je ptačí oblast Jeseníky (cca 4 km) a EVL Údolí Malínského potoka (cca 6 km). Koncepce je zaměřena na energetické úspory v dopravě a energetice, rozvoj modrozelené infrastruktury, snížení uhlíkové stopy, zvýšení energetické soběstačnosti, opatření v krajině zaměřená na podporu její retenční schopnosti. Cílem koncepce je dlouhodobý udržitelný rozvoj města. Všechna opatření uvedená v koncepci nezasahují svým vlivem do sousedních EVL a PO, mají příznivý dopad na životní prostředí, nijak neovlivní ani ve spojení s jinými záměry okolní EVL ani ptačí oblast Jeseníky, a proto není nutné další posuzování jejího vlivu. Koncepce je prospěšným nástrojem pro celkové zlepšení stavu životního prostředí na území města Šumperk což je i v souladu se strategií ochrany přírody v ČR.

2. strana č.j.:01870/OM/2025

Agentura upozorňuje, že se v okolí předkládaného záměru nachází další potenciálně dotčené evropsky významné lokality a ptačí oblasti, kde není Agentura místně příslušným orgánem ochrany přírody, a je proto nezbytné požádat příslušné orgány ochrany přírody o stanovisko dle § 45i zákona samostatně.

POUČENÍ O OPRAVNÉM PROSTŘEDKU:

Toto stanovisko není rozhodnutím orgánu ochrany přírody vydaným ve správním řízení a nelze se proti němu odvolat.

Mgr. Vít Slezák
vedoucí správy CHKO

"podepsáno elektronicky"

Na vědomí

Krajský úřad Olomouckého kraje, odbor životního prostředí a zemědělství, Jeremenkova 1191,
779 00 Olomouc 9

Datum zpracování oznámení koncepce:

Oznámení koncepce bylo zpracováno 27.5.2025

Jméno, příjmení, adresa, telefon a e-mail osob, které se podílely na zpracování oznámení koncepce:

ASITIS s.r.o.

Vážného 10, 621 00 Brno

Ing. Martin Vokřál

telefon: +420 777 551 594

email: vokral@asitis.cz

Mgr. Zdeněk Frélich - Držitel osvědčení odborné způsobilosti ke zpracování dokumentací a posudků ve smyslu § 19 zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů; číslo osvědčení: 39949/ENV/14 ze dne 30. 6. 2014. Prodlouženo rozhodnutím č. j. MZP/2019/710/740 ze dne 25. března 2019 do 20.7.2024 a následně do 20.7.2029

autorizovaná osoba k provádění posouzení dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (číslo osvědčení 101346/ENV/09, které bylo prodlouženo dne 21. 10. 2014, č. j. 73460/ENV/14 a následně dne 18. října 2019 rozhodnutím č. j.: MZP/2019/630/2565 do 18.10.2024 a následně 18. září 2024 rozhodnutím č. j.: MZP/2024/630/2390 do 11.12.2029

Podpis oprávněného zástupce předkladatele:

Valerie Hrubá, uvolněná radní pro energetiku a Smart City

.....

Seznam hlavních použitých podkladů

- ❖ ASITIS (2024): Akční plán pro udržitelnou energii a klima v Šumperku
- ❖ CENIA (2023): Zpráva o životním prostředí v Olomouckém kraji 2022.
- ❖ ČHMÚ (2024): Průměrné koncentrace za roky 2019-2023. Olomoucký kraj. ISKO.
- ❖ ČSÚ (2022): Zemřelí podle seznamu příčin smrti, pohlaví a věku v ČR, krajích a okresech - 2011 až 2020. Dostupné na <<https://www.czso.cz/csu/czso/okresy-podle-pohlavi-20112020>>.
- ❖ ISVS – VODA (2025): Vodohospodářský informační portál VODA. Datové sady.
- ❖ Olomoucký kraj (2022): Zásady územního rozvoje Olomouckého kraje ve znění poslední aktualizace
- ❖ Quitt (1971): Klimatické oblasti Československa.
- ❖ Šumperk (2024): Územně analytické podklady ORP Šumperk, textová část.

INTERNETOVÉ STRÁNKY

- ❖ <http://www.ochranaprirody.cz/>
- ❖ <https://www.czso.cz/>
- ❖ <http://drusop.nature.cz/portal/>
- ❖ <https://eagri.cz/public/app/lpisext/lpis/verejny2/plpis/>
- ❖ https://mapy.geology.cz/dulni_dila_poddolovani/
- ❖ <https://geoportal.gov.cz/web/guest/map>
- ❖ <https://geoportal.npu.cz/ISAD/>
- ❖ <https://geoportal.mzcr.cz/shm/>
- ❖ <https://mashp.cz/>
- ❖ <https://mapy.vumop.cz/>
- ❖ <https://mapy.geology.cz/suris/>
- ❖ https://mapy.geology.cz/svahove_nestability/
- ❖ <https://www.mzp.cz/>
- ❖ <http://www.nature.cz/>
- ❖ <https://www.npu.cz>
- ❖ <https://www.olkraj.cz/>
- ❖ <http://www.szu.cz>
- ❖ <http://www.uhul.cz/mapy-a-data/katalog-mapovych-informaci>
- ❖ <http://webgis.nature.cz/mapomat/?mapid=MapoMat4>